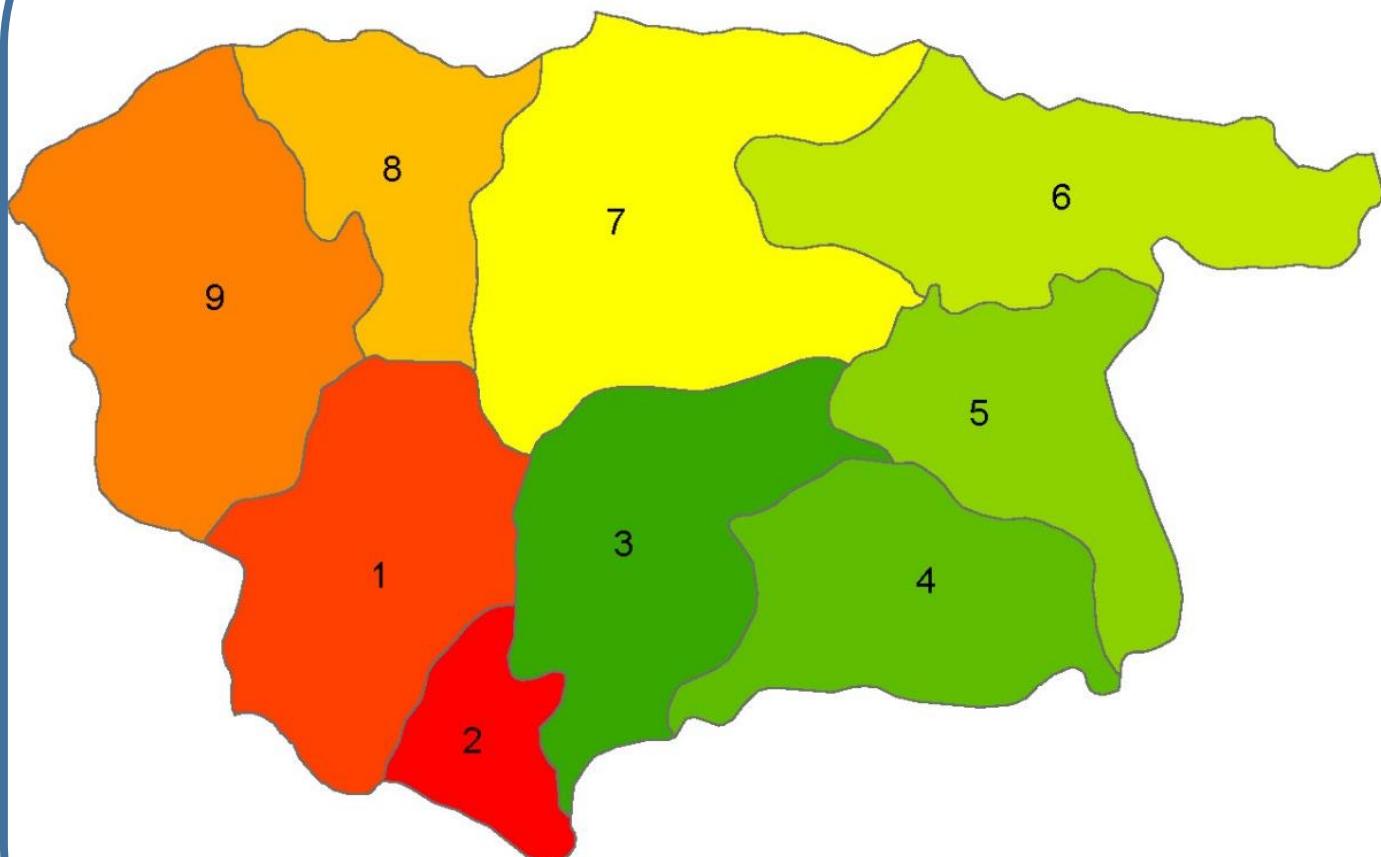

खानेपानी, सरसफाइ तथा

स्वच्छता योजना प्रतिवेदन

पेलाकोट गाविस

स्थान्जला
जिल्ला

तयार गर्ने :

गाउँ विकास समितिको कार्यालय, पेलाकोट

तयार गरिएको मिति : २०७३

विषयसूची

खण्ड एकः परिचय

१

१.१ पृष्ठभूमि	१
१.२ उद्देश्य	२
१.३ गाविस वास योजनाका उद्देश्यहरू	२
१.४ पद्धति	३

खण्ड दुईः पेलाकोट गा.वि.स.को परिचय, खानेपानी र सरसफाईको अवस्था तथा

योजनाहरू ५

२.१ सामान्य परिचय	५
२.२ सामाजिक आर्थिक विशेषताहरू	५
२.२.१ घरधुरी सम्बन्धी जानकारी	६
२.२.२ शिक्षा र साक्षरता	७
२.२.३ स्वास्थ्य सेवा तथा रोगहरू	८
२.३ संस्थागत क्षेत्र	९
२.३.१ गा.वि.स. मा उपलब्ध जनशक्तिको तुलनात्मक विवरण	९

खण्ड तीनः गाविसको वाशको अवस्था

१०

३.१ साधारण परिचय	१०
३.१.१ खानेपानीका स्रोतहरूको विश्लेषण	१०
३.१.२ स्रोतमा भएका विवादहरू	११
३.२ पेलाकोट गा.वि.स.मा खानेपानी आपूर्ति	११
३.२.१ खानेपानी सेवा पुगेको क्षेत्र	१२
३.२.२ खानेपानी स्रोतहरूबाट प्राप्त पानीको गुणस्तर	१२
३.२.३ खानेपानीका प्राथमिक स्रोतमा उपलब्ध पानीको परिमाण	१४
३.२.४ खानेपानीको सुविधास्तर र कठिनता	१५
३.२.५ विद्यमान खानेपानीको योजनाहरूको अवस्था	१७
३.२.६ सम्भावित खानेपानी आपूर्तिका विकल्पहरू	१९
३.३ स्वच्छता र सरसफाई	१९
३.३.१ गाविसमा सरसफाईको अवस्था	२०
३.३.२ सार्वजनिक र संस्थागत शौचालय	२२
४.१ खानेपानी आपूर्तिका लागि प्रस्तावित योजनाहरू	२३
४.२ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण	२४
४.३ स्याङ्गजा जिल्लाको वर्षात तथा तापक्रम	२६
४.४ विस्तृत क्रियाकलापहरू सहित पहिलो वर्षको योजना	२८

खण्ड एकः परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

गुणस्तरीय खानेपानी तथा सरसफाईका सुविधाहरु मानिसका अधिकार हुन् । खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता क्षेत्रको विकासले व्यक्तिको स्वास्थ्य र स्वस्थ कामदारहरुमा सकारात्मक असर पार्दछ भने अन्य उत्पादनशील क्षेत्रको विकासमा मद्दत पुऱ्याउँदछ । सुरक्षित खानेपानी र स्वच्छताको राम्रो बानीले क्रमशः पानीजन्य रोगको नियन्त्रण र उक्त रोगको उपचारका लागि लाग्ने खर्चमा समेत कमी ल्याउँदछ । ग्रामीण क्षेत्रमाथैरैजसो रोगहरु दुषित खानेपानी र न्यून सरसफाईको कारणले गर्दा लाग्ने गर्दछन् ।

ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई नीति २०६२ अनुसार सम्पूर्ण जनतालाई २०१७ ई.सं. सम्ममा खानेपानी र सरसफाईका सुविधा पुऱ्याउने लक्ष्य रहेको छ । खानेपानी र सरसफाईमा नेपाल सरकारका तर्फबाट हुने लगानी तथा पहुँचको लक्ष्य २०१७ प्रमुख रूपमा बीस बर्षे रणनीती र राष्ट्रिय खानेपानी योजना (२०१२-२०१७) द्वारा निर्देशित रहेको छ । स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ ले स्थानीय (अधिकारवाला र कार्यालयहरु) पदाधिकारीहरूलाई बढीभन्दा बढी जिम्मेवारी सुम्पिएर विकेन्द्रिकरणलाई अझ बलियो बनाउन खोजेको छ । गाविस वास योजनाले गाविसलाई उक्त लक्ष्य हासिल गर्नको लागि निर्देशन र मार्गदर्शन प्रदान गर्दछ । समुदाय, वार्ड, गाविस र जिल्लालाई खुल्ला दिसा मुक्त घोषणा गर्नु वास कार्यक्रमको पहिलो र प्रमुख लक्ष्य हो र उक्त क्षेत्रलाई सरसफाई र स्वच्छताको आनीबानीमा पूर्ण परिवर्तन गराउनु अन्तिम लक्ष्य हो ।

गाविस वास योजनाको विकास खानेपानी तथा सरसफाईको माग र आपूर्तिको बैज्ञानिक विधि र सामुदायिक सहभागिताद्वारा यसको प्रभावकारी उपयोग गरी खानेपानी योजनाहरुको कार्यान्वयनको आधारमा उत्तम नतिजा प्राप्त गर्नको लागि उपयुक्त योजना निर्माण गर्नु हो । गाविस वास योजना सहभागितात्मक, तलदेखि माथिल्लो तहसम्म जाने र आंशिक माथिबाट तल भर्ने योजना प्रक्रियाको उपज हो ।

समुदायले सहभागितात्मक रूपमा तर्जुमा गरेको योजनाले मात्र समुदायका वास्तविक आवश्यकताको पहिचान गर्न सक्दछ भन्ने अभिप्रायका साथ खानेपानी, सरसफाई तथा

स्वच्छताको क्षेत्रमा गरिने बाह्य सहयोग वास्तविक आवश्यकता भएको वर्गमा पर्दछ, जसले स्थानीय सरकारको खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने क्षमतालाई विकास गरी सन् २०१७ को नेपाल सरकारको लक्ष्य पुरा गर्न सहयोग गर्दछ ।

वास्तविक रूपमा सेवाविहीन, जसले हालसम्म खानेपानी कार्यक्रमको लागि कुनै पनि बाह्य सहयोग प्राप्त गरेका छैनन् त्यस्ता क्षेत्रमा मात्र बाह सहयोग केन्द्रीत गरी दुर्गम तथा सेवाविहीनहरु छनौट गरी सोहि वमोजिमको योजना तर्जुमा गरी बाह सहयोग परिचालन गर्न यसले मद्दत गर्दछ । गाविसहरुको हालको खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छताको वस्तुस्थिति र सेवा पुग्न बांकी रहेका क्षेत्रमा अतिरिक्त स्रोतको खोजी गरी वा आफै स्रोत समेत परिचालन गरि खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजनाको कार्यान्वयन गर्नुपर्ने भएकोले खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना तयारीका लागी जिल्ला विकास समिति, गाविस स्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समितिको सहजीकरण र गाउँ विकास समितिको नेतृत्वमा गाविसस्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना तयार गरिएको छ ।

१.२ उद्देश्य

गाविस वास योजनाको उद्देश्य वासका सुविधाहरुको स्तरोन्नति र विद्यमान तथा लक्षित आधारशिला तयार गर्नु हो । गाविसको निर्देशन र सहयोगमा समुदायद्वारा तयार तथा सबैले स्वीकार गर्ने भएकोले गाविस वास योजनाले स्थानीय माग र उत्तरदायित्वको प्रष्ट किटान गर्दछ ।

गाविस वास योजनाले गाविसमा विद्यमान प्रयोगमा रहेका पानीका श्रोतहरुको पहिचान गर्ने र घरायसी प्रयोजनका लागि साथै स्वच्छता र सरसफाईका आनीबानीमा पूर्ण परिवर्तनको अवस्था हासिल गर्नका लागि उक्त श्रोतहरुको बौद्धिक, समतामूलक र दिगो एकिकृत योजना निर्माण गर्दछ ।

१.३ गाविस वास योजनाका उद्देश्यहरु

- खानेपानीका श्रोतहरु र विद्यमान खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धित संरचना सुविधाहरुको सूची तयार गर्ने,
- सम्भावित खानेपानी आपूर्ति, स्वच्छता र सरसफाई, र पोषण तथा आयआर्जन सम्बन्धी क्रियाकलापहरुको पहिचान र प्राथमिकताक्रम निर्धारण गर्ने,

- गविस स्तरीय रणनीतिक र वार्षिक वास योजना तया। गर्ने,
- खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छताको आधाररेखा तयार गरि खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छतामा शत प्रतिशत लक्ष्य निर्धारण गर्ने (शत प्रतिशत खुल्ला दिसा मुक्त र आनीबानी परिवर्तन)
- स्वच्छता र सरसफाईको आनीबानीमा स्थायी परिवर्तनको लागि प्रवर्द्धन गर्ने,
- गाविस वास योजनालाई अन्तरसम्बन्धित विषयको रूपमा अन्य विकासका योजनाहरूमा पनि समावेश गर्ने,

१.४ पद्धति

गाउँस्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना तयारी कार्यको लागि निम्न वर्मोजिमको क्रियाकलाप गरिएको थियो ।

क्र.सं.	क्रियाकलापको नाम	समय अवधी	कैफियत
१	भिवास योजना निर्माण अभियानिकरण	४ दिन	जिल्लास्तरमा
२	गाविसस्तरीय भिवास योजना अभियानिकरण	१ दिन	गाविसस्तरमा
३	वडास्तरीय कार्यको लागि तयारी तथा अभियानिकरण	३ दिन	वडास्तरमा
४	पछाडी पारिएका महिलाहरूको क्षमता विकास तालिम	२ दिन	गाविसस्तरमा
५	पछाडी पारिएका दलित, जनजातिहरूको क्षमता विकास तालिम	२ दिन	गाविसस्तरमा
६	वडास्तरीय सामाजिक/प्राविधिक अध्ययन	९ दिन	वडास्तरमा
७	भिवाससिसि पुर्नगठन	१ दिन	गाविसस्तरमा
८	तथ्यांकको प्रारम्भिक विष्लेशण तथा योजना तर्जुमा पूर्व तयारी	२ दिन	गाविसस्तरमा
९	गाविसस्तरीय योजना तर्जुमा कार्यशाला	२ दिन	गाविसस्तरमा
१०	भिवासयोजना ड्राफ्ट तयारी र भिवाससिसि वाट पारित	१ दिन	गाविसस्तरमा

उपरोक्त क्रियाकलापहरुमध्ये सहजकर्ताको तालिम व्यवस्थापन जिविस र सँझेजिक तथा प्राविधिक परिचालनकासाथै प्रतिवेदन लेखन कार्यको संयोजन खुकोट युवा क्लबले गरेको छ भने बांकी क्रियाकलापहरु सहजकर्ताको सहयोगमा गाउँ विकास समिति, गाविस स्तरीय खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समिति र वडा नागरिक मञ्चले आयोजना गरेका थिए ।

समग्र वास योजना निर्माण कार्यको अगुवाईगाविसले गरेको थियो जसको लागि गाविसलाई सामाजिक तथा प्राविधिक सहयोग कार्य उपलब्ध गराइएको थियो ।

खण्ड दुईः पेलाकोट गा.वि.स.को परिचय, खानेपानी र सरसफाईको अवस्था तथा योजनाहरू

२. पेलाकोट गा.वि.स.को पाश्वर्चित्र

२.१ सामान्य परिचय

स्याडजा जिल्लाको दक्षिणी भेगमा निर्वाचन क्षेत्र नं. ३ अन्तरगत रहेको पेलाकोट गा.वि.स. जिल्लाको तेस्रो प्रमुख शहर गल्याड बजारबाट पश्चिममा पर्दछ। गल्याड बजार वा बाँयाटारीबाट जीप जस्ता सवारी साधन प्रयोग गरी यस गा.वि.स.पुग्न सकिन्छ। यस गा.वि.स. को लागि प्रमुख बजार गल्याड बजार नै हो। यस गा.वि.स. का केही बस्तीहरूमा पुर्णतया कच्ची मार्ग भएका कारण वर्षायाममा कतिपय अवस्थामा पैदल यात्रा नै हिड्नुपर्ने अवस्था रहेको छ।

पेलाकोट गा.वि.स. को पुर्वमा स्याड्जाकै तिनदोबाटे गा.वि.स., पश्चिममा निबुवाखर्क गा.वि.स., उत्तरमा थुम्पोखरा गा.वि.स., शीर्षकोट गा.वि.स. र पिंडीखोला गा.वि.स. पर्दछन भने दक्षिणमा आँधीखोलाले तुलसीभञ्ज्याड गा.वि.स. र जगत्रदेवी गा.वि.स. सँग यस गा.वि.स. को सिमाना छुट्ट्याएको छ। प्रशासनिक हिसाबले यस गा.वि.स. ९ वटा वडामा विभाजित छ।

यस गा.वि.स. १७.५३ वर्ग कि.मि.क्षेत्रफलमा फैलीएको छ। मिश्रीत हावापानी भएको यस गा.वि.स.मा भिरालो र खेतीयोग्य जमिन दुवै प्रकारको रहेको छ, भने धेरै जसो भु-भाग जंगल र पाखोले ओगटेको छ। यहाँको मुख्य उत्पादन कोदो, मास, मकै र धानखेती रहेको छ, भने हिउँदमा नगन्य मात्रमा गहूँ र तोरी खेती पनि गरिन्छ।

२.२ सामाजिक आर्थिक विशेषताहरू

वि.सं. २०६८ को राष्ट्रिय जनगणना अनुसार यस पेलाकोट गा.वि.स. को जम्मा घरधुरी सङ्ख्या १२२० र कुल जनसङ्ख्या ५७४८ रहेको छ, जस अन्तरगत महिला जनसङ्ख्या ३२८२ (५७.६२%) र पुरुष जनसङ्ख्या २४६६ (४२.३८%) छ। यस अनुसार यस गा.वि.स. को लैज़िक अनुपात ७५.१४ छ।

२.२.१ घरधुरी सम्बन्धी जानकारी

वि.सं. २०६८ को राष्ट्रिय जनगणना अनुसार यस पेलाकोट गा.वि.स. को जम्मा घरधुरी सङ्ख्या १२२० भएपनि भी-वास प्लान तयार गर्ने क्रममा गरिएको बडा भेला, घरधुरी सर्वेक्षण समेतका कार्यबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा जम्मा घरधुरी सङ्ख्या १३३२ रहेको पाइएकोले यसैलाई नै जम्मा घरधुरी सङ्ख्या मानी तथ्याङ्क विश्लेषण गरिएको छ। यस गा.वि.स.को घरधुरीको बडागत तथा जातजातिगत आधारमा गरिएको वर्गीकरण निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका १

पेलाकोट गा.वि.स.का घरधुरीको जातजातिगत आधारमा वितरण

वार्ड नं.	दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा घरधुरी
१	२१	२४	१५३	१९८
२	११	७६	१४	१०१
३	४४	९८	२	१४४
४	१६	६६	०	८२
५	५१	६८	५०	१६९
६	५६	०	५८	११४
७	७	६३	८०	१५०
८	२१	१	११६	१३८
९	६	४८	१८२	२३६
जम्मा	२३३ (१७.५०%)	४४४ (३३.३३%)	६५५ (४९.१७%)	१३३२ (१००.०%)

स्रोत : फिल्ड सर्भें, २०७२

माथिको तालिकामा देखाइए जस्तै यस गा.वि.स. का कुल १३३२ घरधुरीमध्ये ३३.३३ प्रतिशत अर्थात् ४४४ घरधुरी आदिवासी/जनजातिका छन् भने १७.५० प्रतिशत अर्थात् २३३ घरधुरी, दलितका छन् र बाँकी ४९.१७ प्रतिशत अर्थात् ६५५ घरधुरी अन्य समूहमा पर्ने जातजातिका छन्। यस प्रकार जातजातिगत आधारमा पेलाकोटमा अन्य समूहमा पर्ने जातजातिको संख्या अधिक रहेको प्रष्ट देख न सकिन्छ।

२.२.२ शिक्षा र साक्षरता

मुलुकको अग्रगतीका लागी मानवीय संशाधन विकास अत्यावश्यक ठानिन्छ। योग्य, सक्षम र कर्मठिशिल नागरीक विना युग सापेक्ष परिवर्तन, संविद्धि र सु-संकृततजन्य क्रियाकलापको अवतरण हुन सक्दैन। यसका लागी शारीरिक, मानसिक, सामाजिक एवं संवेगात्मक पक्षको विकासका लागी अपनाईने शैक्षिक प्रयासले अहं भुमिका खेलेको हुन्छ। यस गा.वि.स.मा रहेका कूल १० वटा विद्यालयहरूको सामान्य विवरण र त्यहाँ विद्यमान खानेपानी र सरसफाईको अवस्था निम्न तालिकामा दिइएको छ।

तालिका २

पेलाकोट गा.वि.स.मा रहेका शैक्षिक संस्थाहरूको सामान्य विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नं.	विद्यार्थी संख्या			शिक्षक संख्या			खानेपानी सुविधा	खानेपानी पर्याप्त छ/छैन	शैचालयको उपलब्धता	तैरिक बाल मैत्री	शैचालय सुविधाको पर्याप्तता
			छात्र	छात्रा	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा					
१	महाकाली प्रा.वि	९	१९	२१	४०	२	२	४	छ	छ	छ	छैन	छ
२	नवदुर्गा प्रा.वि	९	२२	१८	४०	३	४	७	छ	छ	छ	छ	छ
३	नेपाल राष्ट्र उ.मा.वि	७	१९५	१५५	३५०	४	१३	१७	छैन	छैन	छ	छैन	छैन
४	महेन्द्र आदर्श प्रा.वि.	८	४९	५२	१०१	६	२	८	छ	छ	छ	छ	छ
५	कालिका प्रा.वि.	१	४१	४०	८१	४	४	८	छ	छ	छ	छैन	छ
६	कालिका प्रा.वि.	२	४२	४०	८२	३	२	५	छ	छ	छ	छैन	छ
७	सरस्वति उ.मा.वि.	५	३०१	२४ ९	५५०	८	१७	२५	छैन	छ	छ	छैन	छ
८	नेपाल राष्ट्रिय मा.वि.	३	१६१	१३३	२९४	६	९	१५	छ	छैन	छ	छैन	छ
९	ज्योती प्रा.वि.	१	१२	११	२३	२	३	५	छ	छैन	छ	छैन	छ
१०	वीरेन्द्र प्रा.वि.	८	१४	९	२३	२	४	६	छ	छ	छ	छैन	छ
			८५ ६	७२ ८	१५८	४०	६०	१० ०					

स्रोत : फिल्ड सर्भ, २०७२

माथिको तालिकामा देखाइए अनुसार यस गा.वि.स.मा कूल १० वटा विद्यालय छन् जसमध्ये २ वटा उच्च माध्यमिक, एउटा माध्यमिक, र सातवटा प्राथमिक विद्यालयहरू रहेका छन् । उक्त विद्यालयहरूमा कूल विद्यार्थीको संख्या १५८४ र शिक्षक शिक्षिकाको संख्या १०० रहेको छ । यि १० वटा विद्यालयहरूमध्ये खानेपानीको सुविधा उपलब्ध विद्यालयहरू नौवटा छन् तर सो सुविधा उपलब्ध भएका विद्यालयमा पनि त्यो सुविधा पर्याप्त छैन । शौचालयको सुविधाको हकमा सबैमा सो सुविधा उपलब्ध छ तर सबै विद्यालयहरूमा सो सुविधा पर्याप्त छैन । यसका अलावा महेन्द्र आदर्श प्रा.बि. र नवदुर्गा प्रा.बि. को बाहेक कुनैपनि विद्यालयको शौचालय बाल तथा लैंगिकमैत्री सुविधा भएको छैन ।

२.२.३ स्वास्थ्य सेवा तथा रोगहरू

स्वास्थ्य सुविधाको रूपमा यस गा.वि.स.मा एक उपस्वास्थ्य चौकी रहेको छ जुन वार्ड नं. ८ को मनरीखर्कमा अवस्थित छ ।

क) बाल पोषणको अवस्था

उपस्वास्थ्य चौकीले दिएको तथ्याङ्क अनुसार आ.ब. २०७०।७१ मा तौल मापन गरिएका नयाँ र दोहोरिएका कुल ६०८ पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूमा तौल सामान्य रहेको छ । कुनैपनि बालबालिकामा उमेर अनुसार न्युन तौल भएको नपाइएकोले यहाँ कुपोषणको समस्या नरहेको देखिन्छ ।

ख) भाडापखाला व्यवस्थापन

उप स्वस्थ्य चौकीले दिएको तथ्याङ्क अनुसार उक्त आ.ब. २०७०।७१ मा जम्मा १९६ बालबालिकाको भाडापखालाको उपचार गरिएको थियो । यी मध्ये कसैमा पनि जलवियोजनको समस्या थिएन भने ६५ जनाको उपचार उपस्वास्थ्य चौकीमा गरिएको थियो । त्यस्तै कुल ८६ बालबालिकाको उपचार गा.स्व.का. वा स्वास्थ्य स्वयंसेविकाबाट र ४५ बालबालिकाको उपचार मातृशिशु कार्यकर्ताबाट गरिएको थियो ।

ग) पोषण तथा भिटामिन र खनिजको कमी

गत आ.ब. २०७१।७२ मा यस गा.वि.स. मा कुपोषण हुने महिला वा पुरुष नभएको भेटियो तर भिटामिन तथा अन्य खनिज तत्त्वको कमी भएका ६४ महिला र ३८ पुरुषहरू भेटिएका थिए ।

२.३ संस्थागत क्षेत्र

यस गा.वि.स.मा १ वटा हुलाक, उपस्वास्थ्य चौकीसहित छ वटा नागरिकसँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने सरकारी तथा गैर सरकारी कार्यालयहरू रहेका छन्। ती मध्ये सबैको आफ्नै भवन छैन। सबै कार्यालयमा खानेपानीको उचित व्यवस्थापन गरिएको छैन भने सुरक्षित सौचालयको समेत व्यवस्थापन गरिएको छैन। गाविसमा भएका यी सबै कार्यालयहरूले फोहर व्यवस्थापनको लागि उचित व्यवस्थापन गरेको देखिदैन। विस्तृत जानकारी सार्वजनिक तथा संस्थागत सौचालयको महलमा र अनुसुची ३ मा उल्लेख गरिएको छ।

२.३.१ गा.वि.स. मा उपलब्ध जनशक्तिको तुलनात्मक विवरण

कुनैपनि गा.वि.स. को भिवाश योजनाको कार्यान्वयनको सफलता त्यहाँ उपलब्ध हुने प्राविधिक मानव संशाधनको संख्यामा निर्भर रहने गर्दछ। यस पेलाकोट गा.वि.स. का बडाहरू अनुसार उपलब्ध प्राविधिक मानव संशाधनको विवरण तालिका नं. ३ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३
पेलाकोट गा.वि.स.मा उपलब्ध दक्ष जनशक्ति

दक्ष मानवीय जनशक्ति	वार्ड नं.									जम्मा
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	
ग्रामिण मर्मत सम्भार कार्यकर्ता	०	०	२	१	०	२	०	०	१	६
आकाशे पानी संकलन गर्ने धैंटो बनाउने	०	०	०	०	०	५	०	०	०	५
सुधारिएको चुलो बनाउने मिस्त्री	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
स्थानीय चर्पी निर्माण कार्यकर्ता	२	२	२	२	२	२	२	२	२	१८
सरसफाइ र स्वच्छता सहजीकरणको लागि श्रोत व्यक्ति	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
ट्राइलेट रिङ बनाउने दक्ष व्यक्ति	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्यान बनाउने दक्ष व्यक्ति	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	२	२	४	३	२	९	२	२	३	२९

स्रोत : फिल्ड सर्भें, २०७२

पेलाकोट गा.वि.स.मा कुल २९ जना दक्ष जनशक्ति उपलब्ध छन्। जसमध्ये छजना ग्रामिण मर्मत सम्भार कार्यकर्ता, १७ जना आकाशे पानी संकलन गर्ने धैंटो बनाउने मिस्त्री र १८ जना स्थानीय चर्पी निर्माण कार्यकर्ता रहेका छन्।

खण्ड तीनः गाविसको वाशको अवस्था

३.१ साधारण परिचय

वि.स. २०६८ मा सञ्चालित राष्ट्रिय जनगणनाका अनुसार यस गा.वि.स.का १२२० घरधुरीहरू मध्ये ९२७ (८२.३%) घरधुरीहरू व्यवस्थित खानेपानीको सुविधाबाट लाभान्वित भएका थिए भने बाँकी २९३ (१७.७%) घरधुरीहरूमा सो सुविधा उपलब्ध थिएन ।

३.१.१ खानेपानीका स्रोतहरूको विश्लेषण

वि.स. २०६८ मा सञ्चालित राष्ट्रिय जनगणनाका अनुसार यस गा.वि.स.का १२२० घरधुरीहरू मध्ये ११५६ (९४.७५%) घरधुरीले धाराबाट पानी खाने गरेका थिए भने कुवाबाट ३१ (२.५४%) घरधुरी, खोल्साबाट ४ (०.३३%) घरधुरी, खोलाबाट १ (०.०८%) घरधुरी र अन्य श्रोतबाट पानी खाने घरधुरी २८ (२.२९%) रहेका थिए । तलको तालिकामा यस गा.वि.स. का विभिन्न वडाका घरधुरीले हाल उपयोग गरिरहेका खानेपानीका स्रोतहरूको वर्गीकरण देखाइएको छ :

तालिका ४

खानेपानी स्रोतको वर्गीकरण

वडा नं.	जम्मा घरधुरी	वर्तमान प्रयोग (प्राथमीक स्रोत)			
		झार	फलांड्रु	प्रैलिंग	दूधारा
१	१९९	१९३	६		
२	१०१	१०१			
३	१४४	१४४			
४	८१	७७	४		
५	१६९	१५२	१७		
६	११४	११४			
७	१५०	१२८	२२		
८	१३८	१११	२७		
९	२३६	१८२	५०	४	
जम्मा	१३३२	१२०२	१२६	४	
प्रतिशत	१००.०	९०.२४	९.४६	०.३०	

स्रोत : फिल्ड सर्भें २०७२

माथिको तालिकामा देखाइए भै यस गा.वि.स. का अधिकतम अर्थात् १२०२ (९०.२४%) घरधुरीमा पाइप धारा खानेपानीको मूल स्रोतको रूपमा रहेको छ। यसमा स्तरोन्तति गर्नुपर्ने र नपर्ने दुवै खालका धाराहरू रहेका छन्। यसका अलावा ९.४६ प्रतिशत अर्थात् १२६ घरधुरीको खानेपानीको स्रोत कुवा भएको पाइयो। उल्लेख्य कुरा ४ अर्थात् ०.३० प्रतिशत घरधुरी खानेपानीको लागि खोलाखोल्सीमा निर्भर रहेको देखिन्छ। यसरी यहाँ उपलब्ध यी सबै प्रकारका खानेपानीका स्रोतरूको सुधार र उचित व्यवस्थापन गर्नुपर्ने अहिलेको प्रमुख आवश्यकता देखिन्छ।

३.१.२ स्रोतमा भएका विवादहरू

भी-वास प्लान तयार गर्ने क्रममा गरिएको अध्ययनमा यस गा.वि.स.का वस्तीहरूलाई उपलब्ध भएका वा हुनसक्ने पानीका स्रोतहरूको रूपमा कूल ७१ वटा मुलहरू रहेको तथ्य भेटिएको छ। उपलब्ध पानीका श्रोतहरूको अवस्थाको विश्लेषण गर्दा ५३ वटा मुलहरू दर्ता भएको जग्गामा रहेका छन भने बाँकी ६९ वटा चाहिं दर्ता नभएको जग्गामा रहेका छन। महत्वपूर्ण कुरा यी ७१ वटा मुलहरू भएको जग्गामध्ये दुईवटा मुलहरू (वडा नं ६ को पल्लो मुल र वडा नं समिगैरा मुल) भएको जग्गा बाहेक अन्य जग्गामा कुनपनि किसिमको विवाद छैन। पानीका स्रोतहरूको विस्तृत विवरण अनूसूची ६ मा दिइएको छ।

३.२ पेलाकोट गा.वि.स.मा खानेपानी आपूर्ति

यस गा.वि.स.को विद्यमान खानेपानीको अवस्थालाई विष्लेषण गर्दा गाविस भरी विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूको सहयोगमा विभिन्न योजनाहरू निर्माण भएका पाईन्छ। योजना निर्माण भएतापनि उचित सचेतना तथा मर्मत सम्भारको अभाव, र उपभोक्ता समितिको कम प्रभावकारिता/क्रियाशिलताका कारण केही योजनाहरू आंशिक रूपमा मात्र संचालित रहेका छन्। गा.वि.स.मा प्राप्त भएका कूल ७१ वटा मुलहरू मध्ये अहिले ३१ वटा मुलहरू मात्रै खानेपानी प्रयोजनका लागि प्रयोग भईरहेको अवस्था छ भने अन्य मुलहरू पनि संरक्षण गरी खानेपानी लगायत विभिन्न प्रयोजनका लागि प्रयोग गर्न सकिन्छ।

३.२.१ खानेपानी सेवा पुरोको क्षेत्र

हाल यस गाविसमा अवस्थित १३३२ घरधुरीहरूमा उपलब्ध खानेपानीको अवस्थालाई निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका ५

पेलाकोट गाविसका घरधुरीहरूमा खानेपानीको उपलब्धता

वार्ड नं.	खानेपानी सुविधा प्राप्त	खानेपानी सुविधा नपुगेका	जम्मा घरधुरी
१	१९३	५	१९८
२	१०१	०	१०१
३	१४४	०	१४४
४	८२	०	८२
५	१४९	२०	१६९
६	११४	०	११४
७	१२८	२२	१५०
८	१११	२७	१३८
९	१४७	८९	२३६
जम्मा	११६९ (८७.७६%)	१६३ (१२.२४%)	१३३२ (१००%)

स्रोत : फिल्ड सर्भें, २०७२

माथिको तालिकामा देखाइए जस्तै यस गा.वि.स.का अधिकतम ८७.७६ प्रतिशत अर्थात् ११६९ घरधुरीमा खानेपानी सुधिवा उपलब्ध छ भने १२.२४ प्रतिशत अर्थात् १६३ घरधुरीमा सो सुविधा सुधिवा उपलब्ध छैन । यस प्रकार खानेपानी सुविधा नै नपुगेका घरधुरीमा सो सुविधा पुऱ्याउने र उपलब्ध सुविधाको स्तरोन्नति गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता क्रममा राखी क्रमशः प्रभावकारी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने आवश्यक देखिन्छ ।

३.२.२ खानेपानी स्रोतहरूबाट प्राप्त पानीको गुणस्तर

यस गा.वि.स. मा उपलब्ध खानेपानीको अवस्था र स्रोतहरूको प्रकृतिको व्याख्या माथि नै गरिसकिएको छ । कूवा, धारा र खोला यो गा.वि.स.का बासिन्दाका लागि खानेपानीका प्रमुख स्रोत हुन । अबका क्रममा यस गा.वि.स. का विभिन्न टोल र बस्तीहरूमा उपलब्ध ती खानेपानीका स्रोतहरूको गुणस्तर निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका ६

खानेपानी स्रोतहरूको गुणस्तर

वडा नं.	जम्मा घरधुरी	पानीको गुणस्तर			नराम्रो धेरै नराम्रो
		राम्रो	औसत	नराम्रो	
१	१९९		१४३		५६
२	१०१	६६	३५		
३	१४४	१३	१३१		
४	८१		६०	२१	
५	१६९		५३	११०	६
६	११४		११४		
७	१५०		४३	१०७	
८	१३८	५५	७८	५	
९	२३६		२०२	२२	१२
जम्मा	१३३२	१३४	८५९	२६५	७४
प्रतिशत	१००.०	१०.०६	६४.४९	१९.८९	५.५६

स्रोत : फिल्ड सर्भें २०७२

माथिको तालिकामा देखाइए अनुसार यस गा.वि.स.को वडा नं. २, ३ र ८ का मात्र केही घरधुरीहरूले उपभोग गर्ने खानेपानीको स्रोतको गुणस्तर राम्रो रहेको देखिन्छ । समग्रमा जम्मा १०.०६ प्रतिशत घरधुरीहरूले उपभोग गर्ने खानेपानीको स्रोतको गुणस्तर राम्रो रहेको देखिन्छ । गा.वि.स.का बहुसंख्यक अर्थात् ६४.४९ प्रतिशत घरधुरीहरूले उपभोग गर्ने खानेपानीको गुणस्तर औसत खालको रहेको छ । यसका अलावा १९.८९ प्रतिशत घरधुरीहरूले उपभोग गर्ने खानेपानीको गुणस्तर नराम्रो रहेको देखिन्छ । अझ महत्वपूर्ण कुरा ५.५६ प्रतिशत याने ७४ घरधुरीहरूले उपभोग गर्ने खानेपानीको गुणस्तर धेरै नराम्रो रहेको पाइयो ।

यस प्रकार गा.वि.स.का खानेपानीको गुणस्तर धेरै नराम्रो, नराम्रो र औसत खालको भएका घरधुरीहरूलाई मुख्य प्राथमिकतामा राखी गुणस्तर बढाउने योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने तात्कालीक आवश्यकता देखिन्छ ।

३.२.३ खानेपानीका प्राथमिक स्रोतमा उपलब्ध पानीको परिमाण

कुनैपनि खानेपानी योजनाबाट उपभोक्ताहरूको लागि कर्ति परिमाणमा पानी उपलब्ध हुन्छ भन्ने कुराले धेरै महत्व राख्ने गर्दछ । यस गा.वि.स.मा उपलब्ध खानेपानीको प्राथमिक स्रोतहरूबाट प्रत्येक परिवारले प्राप्त गर्ने पानीको परिमाणलाई निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका ७

प्राथमिक स्रोतमा उपलब्ध पानीको परिमाण

बडा नं.	जम्मा घरधुरी	पानीको उपलब्धता परिमाणमा (लिटर प्रति व्यक्ति प्रति दिन)			
		अभाव	पर्याप्त (>४५)	औसत(२५-४५)	न्युन (१५-२४)
१	१९९		४०	१५९	
२	१०१	७	२८	६६	
३	१४४	१०४	२	३८	
४	८१		१६	६५	
५	१६९	११		११२	४६
६	११४			७९	३५
७	१५०	९८		२१	३१
८	१३८	२८		७०	४०
९	२३६	१३	१८०	२०	२३
जम्मा	१३३२	२६१	२६६	६३०	१७५
प्रतिशत	१००.०	१९.५९	१९.९७	४२.३०	१३.१३

स्रोत : फिल्ड सर्भें, २०७२

गा.वि.स.का कुल १३३२ घरधुरीहरूमध्ये पानीको दैनिक रूपमा उपलब्ध परिमाणको आधारमा मात्र १९.९७ प्रतिशत घरधुरीमा पर्याप्त (प्रत्येक दिन प्रति व्यक्ति ४५ लिटर भन्दा बढी) पानीको उपलब्धता रहेको छ । परिमाणको हिसाबले पानीको राम्रो सुविधा भएको देखिन्छ । त्यसैगरी ४२.३० प्रतिशत घरधुरीले औसत (२५-४५ लिटर प्रति व्यक्ति प्रति दिन) पानी उपभोग गर्ने पाएका छन् । त्यस्तै १३.१३ प्रतिशत घरधुरीले न्युन (१५-२४ लिटर प्रति व्यक्ति प्रति दिन) पानी पाएको देखिन्छ । अझै महत्वपूर्ण कुरा के भने यस गाविसका १९.५९ प्रतिशत घरधुरीमा खानेपानीको ठुलो अभाव छ । यसप्रकार यस गाविसमा खानेपानीको उपलब्धता हिसाबले मात्र विष्लेषण गर्दा खानेपानीको अभाव भएका र खानेपानी पर्याप्त मात्रामा नपुगेका

घरधुरीहरूको संख्या अत्याधिक धेरै रहेको छ त्यसैले यो समस्यालाई सम्बोधन गर्ने खालका योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने तात्कालीक आवश्यकता देखिन्छ ।

तालिका ८
घरधुरीलाई एकपटकमा पानी ल्याउन लाग्ने समय

बडा नं.	जम्मा घरधुरी	एकपटक पानी ल्याउन लाग्ने समय			
		<१५ मि	१६ देखि ३० मि	३१ देखि ४५ मि	> ४५मिनेट
१	१९९	१९९			
२	१०१	१०१			
३	१४४	८९	५५		
४	८१	७७	४		
५	१६९	१५२	६	११	
६	११४	११४			
७	१५०		१५०		
८	१३८	७८	३५	२५	
९	२३६	१९२	४४		
जम्मा	१३२२	१००२	२९४	३६	
प्रतिशत	१००.०	७५.२२	२२.०७	२.७०	

स्रोत : फिल्ड सर्भे, २०७२

माथिको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको आधारमा यस गाविसका उपभोक्ताहरूलाई एकपटकमा पानी ओसार्न लाग्ने समयलाई विष्लेशण गर्दा गविसका जम्मा घरधुरीहरूमध्ये ७५.२२ प्रतिशतलाई १५ मिनेट भन्दा कम, २२.०७ प्रतिशतलाई १६ देखि ३० मिनेट र बाँकी २.७० प्रतिशत घरधुरीहरूलाई ३१ देखि ४५ मिनेट समय लाग्ने देखिएको छ । समग्रमा यस गाविसमा कुनैपनि घरधुरीहरूलाई ४५ मिनेट भन्दा पनी बढी समय लाग्ने देखिएन ।

३.२.४ खानेपानीको सुविधास्तर र कठिनता

खानेपानीको सुविधाको स्तर चारवटा फरक फरक सुचक वाट पहिचान गरिन्छ । सुचकको न्यूनतम स्तरको आधारमा एउटा घरधुरिको सुविधाको स्तर पत्ता लगाईन्छ । जस्तै यदि कुनै घरधुरीको तीनवटा सुचकहरू सुविधाको पहिलो तहमा छन् तर एउटा सुचक दोश्रो, तेश्रो वा चौथौ कुनै एउटा सुविधा स्तरमा छ भने समग्र रूपमा उक्त घरधुरीको सुविधाको स्तर सबै

भन्दा कम सुविधाको स्तर अनुसार निर्धारण गरिन्छ । सुविधा स्तर वर्गीकरणका आधारहरु तल उल्लेखित गरिएको छ ।

सुविधा स्तर	पानी ओसार्न लाग्ने समय मिनेटमा	परिमाण (लि/व्य/दिन) (LPCD)	पानीको गुणस्तर	विश्वसनियता महिना /वर्ष
(पहिलो स्तर) राम्रो	१५ मिनेट सम्म	४५ लिटर वा सो भन्दा माथी	राम्रो प्रदुषण हुने संभावना नरहेको भएमा	निरन्तर
(दोश्रो स्तर) स्वीकार्य	१६ देखि ३० मिनेट सम्म	२५ देखि ४४ लिटर सम्म	मध्यम प्रदुषण हुने संभावना भएमा	१ महिना सम्म सुक्ने
(तेश्रो स्तर) नराम्रो	३१ देखि ४५ मिनेट सम्म	१५ देखि २४ लिटर सम्म	नराम्रो प्रदुषण हुने उच्च संभावना भएमा	१ देखि २ महिना सम्म सुक्ने
(चौथौ स्तर) धेरै नराम्रो	४५ मिनेट भन्दा माथी	१५ लिटर भन्दा कम	धेरै नराम्रो वर्तमानमा प्रदुषण अवस्थामा रहेको भएमा	२ महिना भन्दा वढि सुक्ने

यस गा.वि.स.मा उपलब्ध खानेपानीको सुविधास्तर वर्गीकरण निम्न तालिकामा देखाइएको छ:

तालिका ९
गा.वि.स.मा उपलब्ध खानेपानीको सुविधास्तर वर्गीकरण

बडा नं.	जम्मा घरधुरी	प्रथम सुविधास्तर		दोस्रो सुविधास्तर		तेस्रो सुविधास्तर		चौथो सुविधास्तर	
		घरधुरी	%	घरधुरी	%	घरधुरी	%	घरधुरी	%
१	१९९	०	०.००	१४३	७१.८६	०	०.००	५६	२८.१४
२	१०१	०	०.००	९४	९३.०७	०	०.००	७	६.९३
३	१४४	०	०.००	४०	२७.७८	०	०.००	१०४	७२.२२
४	८१	०	०.००	६०	७४.०७	२१	२५.९३	०	०.००
५	१६९	०	०.००	११	६.५१	१४१	८३.४३	१७	१०.०६
६	११४	०	०.००	६२	५४.३९	३५	४५.६१	०	०.००
७	१५०	०	०.००	२१	१४.००	३१	२०.६७	९८	६५.३३

८	१३८	०	०.००	५३	३८.४१	५७	४९.३०	२८	२०.२९
९	२३६	०	०.००	२००	८७.७५	११	४.६६	२५	१०.५९
				६८४		२९६		३३५	

स्रोत : फिल्ड सर्भें, २०७२

यस तालिकामा देखाइए जस्तै खानेपानीको सुविधास्तरको हिसाबमा यस गा.वि.स.मा प्रथम सुविधास्तर प्राप्त घरधुरी कत्ती पनि छैनन् । दोस्रो सुविधास्तर प्राप्त गरेका घरधुरी सङ्ख्या ६८४ रहेको छ भने तेस्रो सुविधास्तर प्राप्त गरेका घर धुरी २९६ रहेका छन् । त्यसै गरी चौथो सुविधास्तर प्राप्त गरेका घरधुरी ३३५ रहेको छ ।

३.२.५ विद्यमान खानेपानीको योजनाहरूको अवस्था

यस गा.वि.स.मा जम्मा २७ वटा खानेपानी योजनाहरू संचालनमा रहेको देखिन्छ । यी योजनाहरू मध्ये २३ वटा ग्राभिटी र बाँकी ४ वटा लिफिटड योजनाहरू रहेका छन् । योजनाको संचालन स्तर र योजनाको अवधि तालिका ११ मा उल्लेख गरीएको छ ।

तालिका १०

विद्यमान खानेपानी योजनाको वर्तमान अवस्था

क्र.सं.	शीर्षक	आयोजनाको संख्या
१.	सेवाको अवस्था	
	क) राम्रो	२३ वटा
	ख) आंशिक	२ वटा
२.	भौतिक वस्था	
	क) राम्रो	५ वटा
	ख) सन्तोषजनक	१३ वटा
	ग) नराम्रो	७ वटा
३.	सुधारको आवश्यकता	
	क) भएको	१८ वटा
	ख) नभएको	७ वटा
४.	पाइपलाइनमा चुना जम्ने समस्या	
	क) भएको	९ वटा
	ख) नभएको	१६ वटा
५.	पाइप लाइनमा पानीको चुहावट	

	क) नचुहिएको	९ वटा
	ख) केही ठाउँमा चुहिने	१० वटा
	ग) धेरै ठाउँमा चुहिने	६ वटा

स्रोत : फिल्ड सर्भे, २०७२

माथिको तालिकामा देखाइए जस्तै यस गा.वि.स. मा विद्यमान खानेपानी योजनाहरूको सञ्चालनको सवालमा लेखाजोखा गर्दा दुई वटा योजना बाहेक अन्य योजनाहरूबाट स्थानीयले प्राप्त गरेको सेवा राम्रो रहेको पाइयो । तर यी आयोजनाहरूको भौतिक अवस्थाको सवालमा भने पाँच ओटाको अवस्था नराम्रो रहेको २ ७ वटाको अवस्था राम्रो रहेको पाइयो, बाँकी योजनाहरूको भौतिक अवस्था सन्तोषजनक छ । राम्रो अवस्थामा रहेका ७ वटा योजनाहरू बाहेक अन्यमा विभिन्न खाले सुधारहरू गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

त्यस्तै पाइप लाइनको कुरा गर्दा पाइपलाइनमा चुना जम्ने समस्या ९ वटा योजनाहरूमा रहेको पाइयो भने १६ वटामा सो समस्या नभएको पाइयो । त्यस्तै पाइप लाइनबाट पानीको चुहावटको अवस्थालाई हेर्दा १० वटा आयोजनामा केही ठाउँमा पानी चुहिने समस्या देखियो भने ६ योजनामा धेरै ठाउँमा पानी चुहिने समस्या देखियो । बाँकी ९ वटा योजना भने पानी चुहिने समस्या छैन ।

यस प्रकार सुधार गर्नुपर्ने अवस्थामा रहेका योजनाहरूको समयोचित मर्मत सम्भार गर्न सकेको खण्डमा स्थानीयले प्राप्त गरिरहेको सुविधा अझै सहज बन्न जाने देखिन्छ । त्यसैले अबका कार्यक्रम यो दिशामा पनि केन्द्रित रहनु पर्ने देखिन्छ ।

तालिका ११ खानेपानी योजना संरचनाको संचालन स्तर

क्र.सं.	संचालन स्तर	धारा	इनटेक	आरभिटि	अन्य संरचना	जम्मा
१	राम्रो					
२	सन्तोषजनक	१९०	३१	२५	३७	२८३
३	नराम्रो					
जम्मा		१९०	३१	२५	३७	२८३

स्रोत : फिल्ड सर्भे, २०७२

योजनाहरुमा भएका कूल २८३ वटा संरचनाहरु मध्ये १९० वटा धारा, ३१ वटा इनटेक, २५ वटा पानी जम्मा गर्ने मुख्य ट्र्यांकी (आर.भि.टि) र अन्य संरचना ३७ वटा सन्तोषजनक अवस्थामा भएको देखिन्छ । मुख्य कुरा कुनै पनि योजनाहरुको संरचनाहरुमा राम्रो या नराम्रो अवस्था रहेको छैन । तसर्थ सन्तोषजनक अवस्थामा रहेका संरचनाहरुको सुधारमा ध्यान दिनु पर्ने देखिन्छ ।

३.२.६ सम्भावित खानेपानी आपूर्तिका विकल्पहरू

भी-वास प्लान तयार गर्ने क्रममा गरिएको अध्ययनमा यस गा.वि.स.मा पानीका स्रोतहरुको रूपमा कूल ७१ वटा मुलहरू उपलब्ध रहेको तथ्य भेटिएको छ । उपलब्ध पानीका श्रोतहरुको अवस्थाको विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी श्रोतहरु वार्ड नं. ९ मा १९ वटा छन भने सबैभन्दा कम वडा नं. २ र ४ मा ४-४ वटा रहेका छन् । अन्य वार्डहरुमा श्रोतहरु को संख्या ५ देखि ११ सम्म रहेको छ । यी ११० मुलहरूमध्ये ३१ वटा प्रयोगमा आएका छन भने बाँकी मुलहरू प्रयोगमा छैनन । पानीका स्रोतहरुको विस्तृत विवरण अनुसूची ६ मा दिइएको छ ।

३.३ स्वच्छता र सरसफाई

हाम्रो देशका अधिकांश गा.वि.स.हरूमा विद्यमान घरायसी र वातावरणीय सरसफाई एक चुनौतीको रूपमा रहेको कुरा हामीबाट छिपेको छैन । यसरी घरायसी र वातावरणीय सरसफाई कायम गर्न शौचालयको भूमिका महत्त्वपूर्ण हुने गर्दछ । यस गा.वि.स. मा घरायसी र संस्थागत शौचालयको अद्यावधिक स्थिति अबको खण्डमा व्याख्या गरिएको छ ।

अ) घरायसी शौचालय

घरायसी सरसफाईको सवालमा शौचालयको भूमिका सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण हुने गर्दछ । हाम्रो देशको सन्दर्भमा विगतमा उचित र व्यवस्थित शौचालयको अभावमा भाडा पखाला लगायतका महामारीहरुको संक्रमणले धेरै बालबालिकाले अकालमा ज्यान गुमाएको तथ्य हामीबाट छिपेको छैन । व्यवस्थित शौचालय घरको सान र परिवारका सदस्यको स्वास्थ्यको कडीको रूपमा रहेको हुन्छ । यस गा.वि.स.का कुल १३३२ घरधुरीमा उपलब्ध शौचलायको प्रकृतिलाई निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका १२

घरायसी शौचालयको अवस्था

वार्ड नं.	घरधुरी	शौचालय संख्या		
		स्थायी	खाल्टे	जम्मा
१	१९८	८४	१८	१०२
२	१०१	७०	२१	९१
३	१४४	११७	१७	१३४
४	८१	५२	१३	६५
५	१६९	१०३	६६	१६९
६	११५	९२	२३	११५
७	१५०	११०	३६	१४६
८	१३८	१२९	८	१३७
९	२३६	२१५	२१	२३६
जम्मा	१३३२	९७२	२२३	११९५
प्रतिशत	१००.०	७३.०	१६.७	८९.७

स्रोत : फिल्ड सर्भें, २०७२

माथिको तालिकामा देखाइए अनुसार यस गा.वि.स.का बहुसंख्यक अर्थात् ९७२ (७३%) घरधुरीमा पक्की शौचालय उपलब्ध छ भने २२३ (१६.७%) घरहरूमा कच्ची शौचलाय रहेको छ। उल्लेख्य कुरा के छ भने यस गा.वि.स.का १३७ (१०.३%) घरधुरीमा शौचालय नै उपलब्ध छैन, त्यसैले शौचालय नभएका घरहरूमा शौचालयको सुनिश्चितता र कच्ची शौचाचलयको स्तरोन्नति सरसफाईको दृष्टिकोणबाट यस गा.वि.स.को अहिलेको टडकारो आवश्यकता रहेको देखिन्छ।

३.३.१ गाविसमा सरसफाईको अवस्था

सबै घरपरिवारले चर्पीको नियमित प्रयोग गर्ने, महत्वपूर्ण अवस्थामा सावुन पानीले हात धुने, घरायसी तहमा पिउने पानी शुद्धिकरण गरी पिउने, व्यक्तिगत सरसफाई कायम गर्ने, घरभित्र तथा बाहिरका ठोस फोहर मैला खाडलमा फाल्ने, खेर गएको पानीको उचित व्यवस्थापन गर्ने, भांडा सुकाउने चांग भएका र धुंवा रहित चुल्हो भएका (गोवर ग्यांस, प्राकृतिक ग्यांस वा अन्य समेत) लाई पूर्ण सरसफाईका सूचकहरूको रूपमा परिभाषित गर्ने गरिन्छ, यस गा.वि.स.का कुल १३३२ घरधुरीमा व्यवहारमा रहेको पूर्ण सरसफाईका विभिन्न सूचकहरूको स्थिति निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका १३

पूर्ण सरसफाईका सूचकहरूको स्थिति

वार्ड नं.	घरधुरी	सुधारिएको चलो	भाडा सुकाउने चाड	फोहोर फाल्ने खाडल	भाडा माख्ने स्थान	पानी शुद्धिकरण गर्ने	हात धुने ठाउँ	करेसाबारी	व्यवस्थापन खेर गएको पानी	प्रयोग	खानेकुरा	व्यवस्थापन
१	१९८	३५	८६	६६	१०२		८६	३०				
२	१०१	५७	८४	२	९१	३६	९१	२१	२१	८५		
३	१४४	०	१०९	०	१३९	०	१४४	३१	२६	१२३		
४	८१	०	३३	०	६१	०	६५	४७	२०	५०		
५	१६९	२	७०	०	१६९	७३	१५४	१०	१०	१६९		
६	११५	३३	१०३	६४	१०५	३०	८६	२०	२०	०		
७	१५०	५	१०६	२	१४८	०	१५०	२०	२०	१५०		
८	१३८	०	१०४	०	१३७	३३	१३७	१६	११	१३७		
९	२३६	१०	१०४	२२	२२७	११	२३६	७४	७१	२३२		
जम्मा	१३३२	१४२	७९९	१५६	११७९	१८३	११४९	२६९	१९९	१४६		
प्रतिशत	१००.०	१०.७	६०.०	११.७	८८.५	१३.७	८६.३	२०.२	१४.९	७१.०		

स्रोत : फिल्ड सर्भें, २०७२

माथिको तालिका अनुसार यस गा.वि.स.का १३३२ घरधुरी मध्ये सुधारिएको चुलो प्रयोग गर्ने घरधुरी १०.७ प्रतिशत, भाडा सुकाउने चाड भएका घरधुरी ६० प्रतिशत, फोहोर फाल्ने खाडल भएका घरधुरी ११.७ प्रतिशत, भाडा माख्ने स्थान भएका घरधुरी ८८.५ प्रतिशत, पानी शुद्धिकरण गर्ने घरधुरी १३.७ प्रतिशत, हात धुने ठाउँ भएका घरधुरी ८६.३ प्रतिशत, करेसाबारी व्यवस्थापन गर्ने घरधुरी २०.२ प्रतिशत, खेर गएको पानी प्रयोग गर्ने घरधुरी १४.९ प्रतिशत र खानेकुरा व्यवस्थापन गर्ने घरधुरी ७१ प्रतिशत रहेका छन्। यी तथ्याङ्कबाट के कुरा प्रष्ट हुन्छ भने पेलाकोट गा.वि.स. मा पूर्ण सरसफाईका सूचकहरूको अवस्था कमजोर किसिमको रहेको छ। त्यसैले अबका कार्यक्रमहरू यिनै सूचकहरूको स्थितिलाई सुधार गर्ने किसिमका हुनुपर्ने देखिन्छ।

३.३.२ सार्वजनिक र संस्थागत शौचालय

यस गा.वि.स.मा विद्यालयहरू, विभिन्न सरकारी कार्यालय लगायत विविध उद्देश्य लिएर स्थापित भएका विभिन्न किसिमका सामाजीक संस्थाहरू क्रियाशिल रहेका छन् । हाल यस गा.वि.स.का विभिन्न संस्थाहरूमा रहेको शौचालयको अवस्था निम्नानुसार छ :

तालिका १४
संस्थागत शौचालयको अवस्था

क्र. सं.	कार्यालयको नाम	बडा नं.	कार्यालयको प्रकार	आफैने कार्यालय भवन	उनेपानीको सुविधा	पानीको पर्याप्तता	हात धूने स्थान	शौचालय	पानीको सुविधा	लैंगिक र अपाङ्ग मैत्री	फोहरमैला व्यवस्थापन
१	गाविस कार्यालय	८	सरकारी	छ	छैन			छ	छैन	छ	छ
२	हुलाक	८	सरकारी	छैन			छ	छ	छैन	छैन	छ
३	उप स्वास्थ्य चौकी	८	सरकारी	छैन	छ	छैन	छ	छ	छैन	छैन	छ
४	सचेतना केन्द्र	१	सार्वजनिक	छ	छ	छैन	छैन				छ
५	थुम बाल विकास केन्द्र	२	सार्वजनिक	छैन	छैन		छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
६	सरनपोखरी डाँडा	३	सार्वजनिक	छैन	छैन		छैन	छैन	छैन	छैन	छैन

स्रोत : फिल्ड सर्भें, २०७२

माथिको तालिकामा देखाइएजस्तै यस गा.वि.स. मा छवटा सरकारी र सार्वजनिक संस्थाहरू मध्ये सबैमा शौचालय बनाइएको छैन, भने एउटामात्र शौचालय लैंगिकमैत्री एवं अपाङ्गमैत्री छ बाँकी छैनन् । यसका अलावा चारवटा संस्थाहरूमा मात्रै फोहोरलाई जलाई वा खाल्डोमा फाली व्यवस्थापन गर्ने गरिएको पाइयो ।

४. गाविसको वाश योजना

गा.वि.स. अवस्थाको विश्लेषण पछि, भिवाससीसीले चरणबद्ध कार्यतालिका अनुसार सहभागितात्मक प्रक्रियाबाट भि.वास. योजना तयार पारेको छ । स्थानीय जनताको चाहना, संभावना, प्राविधिक र सामाजिक सहजता जस्ता तत्वहरू पनि योजना तर्जुमा गर्दा विचार गरिएको थियो । समुदायको आवश्यकता पहिचान गा.वि.स. स्तरिय योजना तर्जुमा गोष्ठी मार्फत गरिएको थियो । उक्त योजना भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा मात्र केन्द्रित नरहेर मूल

संरक्षण र क्षमता विकास जस्ता क्षेत्रमा पनि केन्द्रित रहेको थियो । यस्तैगरी तालिका १५ र अनुसूचि ११ ले गा.वि.स.को ५ वर्षको योजनाको वारेमा जानकारी दिईएको छ ।

४.१ खानेपानी आपूर्तिका लागि प्रस्तावित योजनाहरू

पेलाकोट गाविसमा उपलब्ध खानेपानीको सुविधास्तरलाई मध्यनजर गरी गाविसमा थप नयां २० वटा खानेपानीका योजनाहरू प्रस्ताव गरी पञ्चवर्षीय योजनामा समावेश गरिएका छन् । उक्त प्रस्तावित योजनाहरूले गाविसका १ देखि ९ वटै बडाका घरधुरीहरूलाई सफा सुरक्षित खानेपानी उपलब्ध हुने सम्भावना देखिन्छ । गाविसमा खानेपानी योजनामा प्रस्ताव गरिएका योजनाहरूको विस्तृत विवरण तालिका नं १५ र अनुसूचि ११ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १५

प्रस्तावित खानेपानी योजनाहरूको विवरण

प्रा. क्र म	योजनाको नाम	बडा नं	योजना को प्रकार	लाभान्वित टोलहरू	लाभान्वित घरधुरी			
					कृ ष्ण	कृ ष्ण	कृ ष्ण	कृ ष्ण
१	समिगैरा लि. खा.पा.यो.	४,७,८	लिफिटङ्ग	बडा नं. ७ का सबै	१९२	४६	४६	१००
२	जुकेपानी खा.पा.यो.	८, ९	ग्राभिटी	वर्दलाम, वाभवारी, कमेरे	६२	२	५४	८
३	क्रडखोरिया लि. खा.पा.यो.	१, २	लिफिटङ्ग	राम्चे, दारेगौडा	६०	२०	४२	
४	धारापानी लि. खा.पा.यो. छेडामुनी	३	लिफिटङ्ग	तोलातुङ्ग	९०	३०	६०	
५	माइकोथान लि. खा.पा.यो.	४	लिफिटङ्ग	कपुर्दा तल्लो, माथिल्लो	६१	१०	५१	
६	पेलाकोट खा.पा.यो.	९	ग्राभिटी	तल्लो कपुर्दा, माथिल्लो	६७			६७
७	चिदीपानी खा.पा.यो.	६	ग्राभिटी	बडा नं. ६ का सबै	१२१	३८		८३
८	जिमिरे खा.पा.यो.	१	ग्राभिटी	जिमिरे	६		२	४
९	धारापानी खा.पा.यो.	३	ग्राभिटी	मानथुम्का, पेलाकोट, लाँकुरी	१३	४	७	२
१०	धराडी खा.पा.यो.	९	ग्राभिटी	पुल्योक	२५		६	१९
११	गोवाने फैडाँडा खा.पा.यो.	८	ग्राभिटी	गोवाने फैडाँडा	३८			३८
१२	मझेटोर्डा खा.पा.यो.	१	ग्राभिटी	सिरौसा	१३८			
१३	भञ्ज्याजथुम	१	ग्राभिटी	पडकाड तल्लो र माथिल्लो	९७		१५	८२
१४	गराकर्सा	८	ग्राभिटी	पातिस्वारा	६			६
१५	कपुर्दी धारापानी	४	ग्राभिटी	माथिल्लो कपुर्दी	४४	१०	३४	
१६	वैसको फैद खा.पा.यो.	८,३	ग्राभिटी	सिरौसा र स्वरभञ्ज्याड	५७	६	१०	४१
१७	गोवाने खा.पा.यो.	८	ग्राभिटी	पातिस्वारा	८			८
१८	कोन्द्रा खा.पा.यो.	८	ग्राभिटी	तल्लो कपुर्दी	१७		१७	

१९	डँसाको कुवा	८	ग्रामीणी				
२०	कपुर्दी धारापानी	४	ग्रामीणी	माथिल्लो कपुर्दी	४४	१०	३४

स्रोत : फिल्ड सर्भे, २०७२

४.२ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण

पेलाकोट गा.वि.स.लाई सडक निर्माण, जंगल फडानी, बर्साको भल तथा बाढी र अपर्याप्त वातावरण संरक्षणका कारणले गर्दा जलवायु परिवर्तनले प्रत्यक्ष असर गर्ने देखिन्छ। हाल भइरहेको जलवायु परिवर्तनका असरहरु अभ आकामक हुने संभावना रहेको देखिन्छ। यसबाट प्रत्यक्ष असर हुने क्षेत्रहरु विशेषगरी कृषि, वन जंगल, जलस्रोत र उर्जा, स्वास्थ्य र जीविकोपार्जनका क्रियाकलापहरु पर्दछन्। गा.वि.स.मा वन जंगलको अवस्था निकै सन्तोषजनक अवस्थामा छ। विविध कारणले पानीका मुहानहरु सुक्ने क्रममा छ। बेला बेलामा जाने विभिन्न खाले पहिरो र सडक निर्माणका कारणले वातावरणलाई प्रत्यक्ष रूपमा असर परिरहेको छ।

जलवायु परिवर्तनका कारण यस गा.वि.स. मा विगतमा घटेका जोखिमका घटनाहरू, तिनको स्थानीयमा परेको प्रभाव र ति जोखिमका घटनाहरूबाट सिर्जित समस्याहरूको प्रभाव कम गर्नको लागि स्थानीयले देखाएको प्रतिक्रियालाई निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका १६

जलवायु परिवर्तनका घटनाको प्रभाव र स्थानीयको प्रतिक्रिया

वडा नं	वर्ष	प्रकोप	स्थानीय वातावरण र सुविधाहरूमा परेको प्रभाव	स्थानीय प्रतिक्रिया
९	२०५२	पहिरो	खा.पा.को पाइप बगाएको	वृक्षारोपण गरेको
९	२०६०		पानीको मुहान सुक्ने	
८	२०७०	खडेरी	पानीको मुहान सुक्नाले खा.पा. प्रणालीमा असर	

स्रोत : फिल्ड सर्भे, २०७२

विगतमा घटेका जोखिमका घटनाहरूमा स्थानीय बासिन्दाको सिकाई र प्रतिक्रिया थाहा पाइसकेपछि उनीहरू सँगै बसी सामुहिक रूपमा छलफल गरि गाविस वाश योजनामा सम्मिलित गर्नुपर्ने जलवायु परिवर्तन अनुकूलन र प्रकोप जोखिम न्यूनीकरणका उपाय र

विकल्पहरूको पहिचान गरिएको थियो । त्यसरी पहिचान गरिएका उपाय र विकल्पहरूलाई निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका १७

जलवायु परिवर्तनका सम्भावित जोखिम र न्यूनीकरणका उपायहरू

जोखिम	स्थानीयमा परेको असर	प्रभावित समुदाय	जोखिमको अवस्था	न्यूनीकरणका उपायहरू
पहिरो	खा.पा.को पाइप बगाएको	बडा नं ९ को बर्दलाम र मुलीवास	मध्यम	जाली बुन्ने, वृक्षारोपण
खडेरी	मुल सुकेको	बडा नं ९ र ८	उच्च	रिचार्जपोण्ड बनाउने

स्रोत : फिल्ड सर्भे, २०७२

यस प्रकारका जलवायु परिवर्तनले गर्दा आईपरेका विविध पकृतिका समस्याहरू, तिनीहरूबाट प्रभावित समुदाय र तिनीहरूको जोखिमको अवस्था थाहा पाइसकेपछि ति समस्याहरूको न्यूनीकरण गर्न वातावरणीय सुरक्षाको योजनाका विभिन्न क्रियाकलापहरू तय गरिएका छन् । त्यस्ता क्रियाकलापहरूमा वृक्षारोपण, पानीको उचित निकास, भल एवं पहिरो नियन्त्रणका साथमा पुनर्भरण पोखरी निर्माण गर्ने रहेका छन् । वातावरणीय सुरक्षाको योजना अन्तर्गत तर्जुमा गरिएका क्रियाकलापहरू तलको तालिका तथा अनुसूचि नं. १२ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १८

सम्भावित वातावरणीय सुरक्षाको योजना

क्र.सं.	योजनाको प्रकार	संख्या	लाभान्वित बडा नं.	सञ्चालन गरिने क्रियाकलापहरू
१	संस्थागत सरसफाई	१९	सबै	शौचालय निर्माण
२	जलवायु परिवर्तन अनुकूलन	५	१, २, ३, ७ र ८	पुनर्भरण पोखरी निर्माण
३	वातावरणीय संरक्षण तथा प्रकोप न्यूनीकरण	८	५ बाहेक सबै	वृक्षारोपण

स्रोत : फिल्ड सर्भे, २०७२

माथिको तालिकामा देखाइएजस्तै यस गा.वि.स. मा सम्भावित वातावरणीय सुरक्षाको योजनाका रूपमा ३ प्रकारका योजनाहरू तर्जुमा गरिएको छ । सबै बडाहरू लाभान्वित हुने

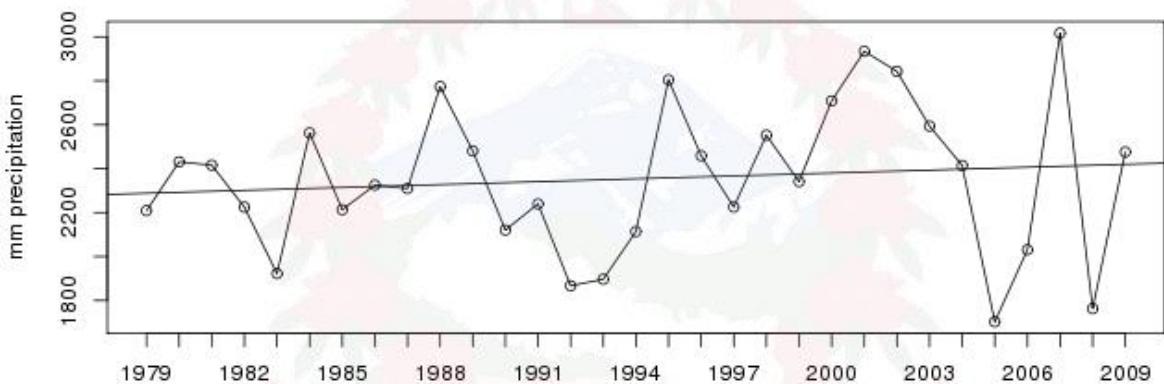
गरी संस्थागत सरसफाई शीर्षकमा १९ वटा शौचालय निर्माण गर्ने योजनाहरु तर्जुमा गरिएका छन् । त्यस्तै जलवायु परिवर्तन अनुकूलन शीर्षकमा मुख्यतया वडा नं. १, २, ३, ७ र दलाभान्वित हुने गरी ५ वटा पुनर्भरण पोखरी निर्माणका योजना, वातावरणीय संरक्षण तथा प्रकोप न्यूनीकरण शीर्षकमा वडा नं. ५ बाहेक सबै वडाहरु लाभान्वित हुने गरी ८ वटा वृक्षारोपणका योजनाहरु तर्जुमा गरिएका छन् ।

४.३ स्याङ्गजा जिल्लाको वर्षात तथा तापक्रम

वर्षा र तापक्रमको तथ्यांक जल तथा मौषम विज्ञान विभाग अन्तर्गतका मौषम मापन केन्द्रबाट लिएको हो । यो तथ्यांक उक्त विभागको वेबसाइटको जलवायु पोर्टलमा उपलब्ध छ । स्याङ्गजा जिल्लाको हकमा चापाकोट, तिसेदी, स्याङ्गजा, डाँडास्वार्ंा र वालिङ्ग गरि पाँच ठाउँमा मौषम केन्द्र राखिएको छ, चित्रमा प्रस्तुत वर्षातको तथ्यांक उक्त चारै ठाउँका केन्द्रका तथ्यांकहरूको वार्षिक औसत हो भने तापक्रम को तथ्यांक भने चापाकोट र स्याङ्गजा गरि दुईवटा केन्द्रको मात्र रहेको छ ।

क) वर्षा

चित्र १ मा सन १९७९ देखि २००९ सम्मको वार्षिक औसत वर्षात देखाइएको छ । अवलोकन गरिएको औसत वार्षिक वर्षात १७०० मिलि देखि ३००० मिलि को बीचमा रहेको छ । २००७ र २००९ मा अधिकतम परिमाणमा वर्षा भएको देखिएको छ भने २००५ र २००८ मा अन्य वर्षको तुलनामा न्युन परिमाणमा वर्षा भएको देखिन्छ । तीस वर्षको अवधिमा करिब करिब १०० मिलिको दरले वर्षाको परिमाणमा वृद्धि भएको देखिएको छ । त्यस्तै, गत पाँच वर्षमा वार्षिक वर्षाको परिमाणमा अति नै उतारचढाव देखिएको छ (२००७ र २००९ मा अत्याधिक वर्षा भएको देखिन्छ भने २००५ र २००८ मा न्युनतम वर्षा भएको देखिएको छ ।) जसले भविष्यमा हुनसक्ने वर्षाको प्रवृत्तिको भरपर्दो अनुमान गर्न नसकिने बनाएको छ ।

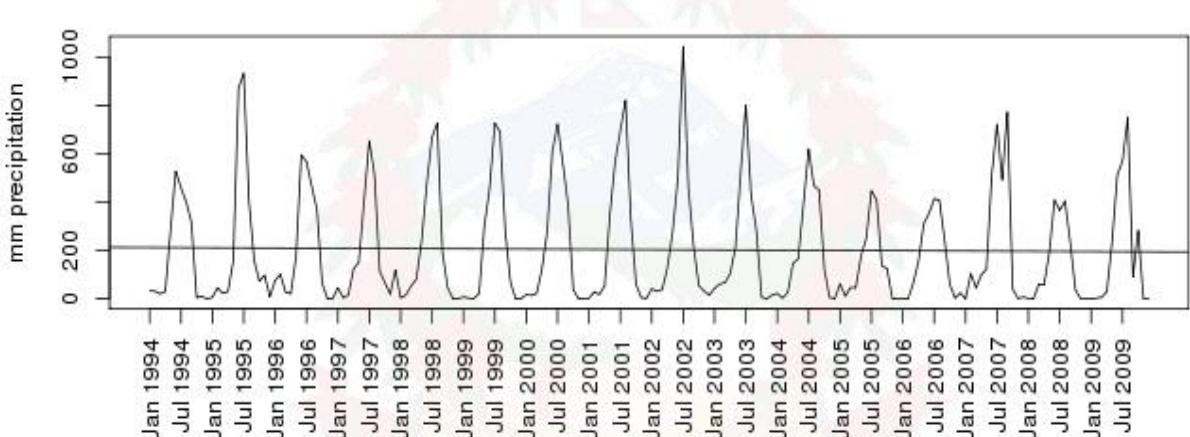

Mean Observed Rainfall From 1979 To 2009 Months January February March April May June July August September
 ● October November December for CHAPKOT, TISED, SYANGJA, DANDASWANRA, WALLING [$y=4.386 \times \text{year} - 6391.0$, $r = 0.118$,
 $p = 0.5274$, S.E. = 0.5274]

१९७९ देखि २००९ सम्मको बार्षिक औसत वर्षा

ख) मासिक औसत वर्षात (१९९४ देखि २००९)

ग्राफ २ मा सन् १९९४ देखि २००९, १५ वर्षको मासिक वर्षातको फरक प्रस्तुत गरिएको छ उच्च वर्षात गर्मी यामको मनसुनको समय, बैशाख महिना देखि भाद्र महिना सम्म देखिन्छ, मनसुनको बेलाको मासिक सबभन्दा बढी वर्षातको औसत ५०० - ८०० मिलिमिटर देखिन्छ। १९९५ र २००२ मा हिउँदको सबभन्दा उच्च वर्षात भएको थियो भने अन्य हिउँदमा खासै वर्षा भएको देखिदैन। विशेष गरि २००९ को हिउँदमा लामो खडेरी परेको देखिन्छ।

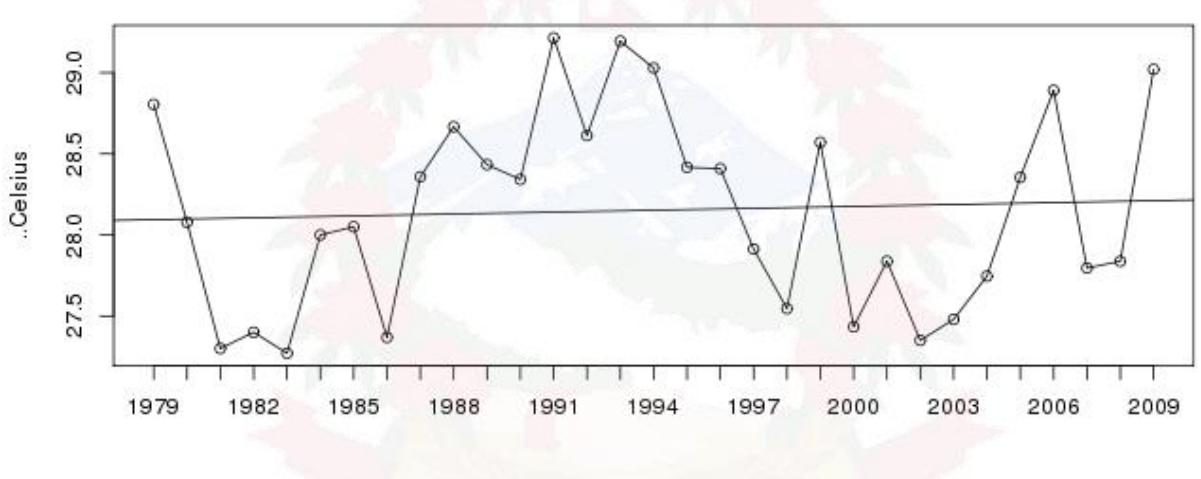
Average Observed Rainfall From 1994 To 2009 for CHAPKOT, TISED, SYANGJA, DANDASWANRA, WALLING [$y=-1.108 \times \text{year} + 2421.0$, $r = -0.02112$, $p = 0.7712$, S.E. = 0.7712]

१९९४ देखि २००९ सम्मको मासिक वर्षातको औसत

ख) अधिकतम तापक्रम

ग्राफ ३ मा चापाकोट र स्याङ्जा गरि दुईवटा केन्द्रको १९७९ देखि २००९ सम्मको अवधिको बार्षिक अधिकतम तापक्रमको औसत तथ्याङ्क प्रस्तुत गरिएको छ। अधिकतम तापक्रम २७ देखि

२९.५ डिग्री सेल्सियस रहेको देखिन्छ । तीस वर्षको अवधिमा अधिकतम तापकम १९९१ र १९९३ मा करिब २९.५ डिग्री सेल्सियस तापकम देखिन्छ भने समग्र तीस वर्षको अधिकतम तापकमको औसत करिब ०.५ डिग्री सेल्सियसका दरले बढौदै गएको देखिन्छ । जल तथा मौसम विज्ञान विभागको वेबसाइटमा न्यूनतम तापकमको ग्राफ पनि उपलब्ध छ ।

• Average Observed Temp-Max From 1979 To 2009 Months January February March April May June July August September October November December for CHAPKOT, SYANGJA ($y=0.003902 \times \text{year} + 20.37$, $r=0.05873$, $p=0.7536$, S.E.= 0.7536)

१९७९ देखि २००९ सम्मको अधिकतम तापकमको औसत

४.४ विस्तृत क्रियाकलापहरू सहित पहिलो वर्षको योजना

यस पेलाकोट गा.वि.स. मा विद्यमान खानेपानी र सरसफाईको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै विभिन्न क्रियाकलापहरूको तर्जुमा गरिएको छ । माथि उल्लेखित सम्भावित वातावरणीय सुरक्षाको योजनाहरूका अलावा पानीको स्रोत संरक्षण शीर्षकमा मूल संरक्षण योजनाहरू र क्षमता विकास शीर्षकमा तालिम र अभिमुखिकरणका योजनाहरू तर्जुमा गरिएका छन् ।

तालिका १९

प्रस्तावित वातावरणीय संरक्षणका अन्य योजनाहरू

क्र.सं.	योजनाको प्रकार	संख्या	लाभान्वित वडा नं.	सञ्चालन गरिने क्रियाकलापहरू
१	मुलहरूको संरक्षण	९	सबै	पानीको स्रोत संरक्षण
२	तालिम	४	पुरै गा.वि.स.	क्षमता विकास

स्रोत : फिल्ड सर्भें, २०७२

माथिको तालिकामा देखाइएजस्तै यस गा.वि.स. मा वातावरणीय संरक्षणका सवालमा दुई प्रकारका योजनाहरु तर्जुमा गरिएको छ । पानीको स्रोत संरक्षण शीर्षकमा सबै वडाहरू लाभान्वित हुने गरी नौवटा मूल संरक्षण योजनाहरु प्रस्ताव गरिएका छन् । क्षमता विकास शीर्षकमा पुरै गा.वि.स. लाभान्वित हुने गरी ४ वटा तालिमका योजनाहरु सञ्चालन गर्ने प्रस्ताव गरिएका छन् ।

यसप्रकारले तर्जुमा गरिएका क्रियाकलापहरूलाई भिवाससिसिले कार्यान्वयन गराउनेछ । यो गाविस खुल्ला दिशामुक्त भोषणा भैसकेको धेरै भएपनि पूर्ण सरसफाईका सबैजसो सुचकहरु पुरा गर्न बाँकि नै देखिन्छन् । पूर्ण सरसफाईका सबैजसो सुचकहरु पुरा गर्न आवश्यक सबै क्रियाकलापहरु सम्पन्न गरी गाविसलाई पुर्ण सरसफाई युक्त गाविस बनाउनको लागि भिवाससिसिले तपशिल बमोजिमका वडाहरूमा पूर्ण सरसफाईका सुचकहरु पूरा गरि पूर्ण सरसफाई घोषणा निम्नानुसारले गर्ने रणनीतिक कार्ययोजना तयार गरेको छ :

तालिका २०
गा.वि.स.का. प्रस्तावित पूर्ण सरसफाई घोषणाको समयसीमा

क्र.सं.	वडा	समयसीमा
१	कच्ची सौचालयलाई पक्किमा परिणत गर्ने	२०७२११।३० सम्म
२	सुधारिएको चुलो निर्माण गर्ने	२०७२११।३० सम्म
३	महत्वपूर्ण अवस्थाहरूमा साबुन पानीले हात धुने बानीको विकास गर्ने	२०७२११।३० सम्म
४	भाडा सुकाउने चाङ्ग निर्माण गर्ने	२०७२११।३० सम्म
५	फोहर फाल्ने खाडल निर्माण गर्ने	२०७२११।३० सम्म
६	भाडा माज्ने प्लेटफर्म निर्माण गर्ने	२०७२११।३० सम्म
७	हात धुने स्थान निर्माण गर्ने	२०७२११।३० सम्म
८	पानी शुद्धिकरणका उपायहरु अपनाउने	२०७२११।३० सम्म
९	करेसाबारी व्यवस्थापन गर्ने	२०७२११।३० सम्म
	खानेकुरा स्वच्छ र सफा तरिकाले राख्ने	२०७२११।३० सम्म

स्रोत : फिल्ड सर्भें, २०७२

अनुसूची १ स टोल स्तरिय घरधुरी विवरण

वार्ड नं.	टोलको नाम	दलित घरधुरी	जनजाती घरधुरी	अन्य घरधुरी	जम्मा घरधुरी
१	जिमिरे	०	२	३	५
१	पडकाड माथिल्लो	०	१५	४२	५७
१	पडकाड तल्लो	०	०	४०	४०
१	राम्चे	१९	०	३७	५६
१	देविस्थान	२	७	३१	४०
		२१	२४	१५३	१९८
२	थुम टोल	११	६	११	२८
२	दारेगौडा	०	४	३	७
२	कल्लेरी	०	६६	०	६६
		११	७६	१४	१०१
३	चन्देन	०	७	०	७
३	पेलाकोट	१	६	०	७
३	मानथुम्का	०	०	२	२
३	लाँकुरी	३	१	०	४
३	काझे	१	७	०	८
३	चिलाउनी डाँडा	१३	०	०	१३
३	काफल ठूटा	२३	०	०	२३
३	तोलातुड	०	५५	०	५५
३	रानथर	०	१२	०	१२
३	सौरभञ्ज्याड	३	१०	०	१३
		४४	९८	२	१४४
४	तल्लो कपुर्दी	०	१७	०	१७
४	मार्थिल्लो कपुर्दी	१०	३४	०	४४
४	चन्देन वी.क टोल	४	०	०	४
४	पाँडेजार	२	१५	०	१७
		१६	६६	०	८२
५	खानीडाँडा	४	१८	९	३१
५	शीतल दुइगा ठूलापाटा	५	५	१	११
५	चौपारी ढकालटोल	१०	०	६	१६
५	खानीडाँडा वी.क टोल	१५	०	०	१५
५	सीखे टोल	१७	१८	२	३७
५	कटैंजे	०	८	१७	२५
५	पाखापानी टोल	०	१४	३	१७
५	ढलीचौर	०	१	५	६
५	कुझरेखर्क	०	४	७	११
		५१	६८	५०	१६९
६	उदयचौर तल्लो टोल	२७	०	०	२७
६	उदयचौर वीच टोल	०	०	३६	३६

वार्ड नं.	टोलको नाम	दलित घरधुरी	जनजाती घरधुरी	अन्य घरधुरी	जम्मा घरधुरी
६	चापपानी टोल	०	०	८	८
६	आरन टोल	२९	०	६	३५
६	भलाय थुम्का	०	०	८	८
		५६	०	५८	११४
७	चोक वोहोडाँडा	०	०	८	८
७	विहाडाँडा कोलमुनी	०	५	१२	१७
७	छहरे कुसुन्डे	७	७	०	१४
७	चोक अल्केदुङ्गा	०	२१	०	२१
७	चोक	०	३०	६०	९०
		७	६३	८०	१५०
८	जामुन डाँडा	३	०	०	३
८	पाती सौरा	०	०	८	८
८	भुअना	०	०	५	५
८	सिरौंसा	३	०	३७	४०
८	नेवाखर्क भञ्ज्याड	०	०	१५	१५
८	मनहरी खर्क	८	०	१७	२५
८	माथिल्लो वर्दलाम	६	०	११	१७
८	वर्दलाम तल्लो	१	१	२३	२५
		२१	१	११६	१३८
९	कमेरे	०	५	०	५
९	सेन्थुम्का	२	०	२३	२५
९	मुलिवास मगर टोल	०	१९	०	१९
९	मुलिवास पाण्डे टोल	०	४	१४	१८
९	मुलिवास बेर्सी	०	०	१३	१३
९	आरुखर्क	०	०	६	६
९	लही डाँडा	१	६	०	७
९	पुलको मुख	०	७	८	१५
९	बेलटारी	०	६	१९	२५
९	टारी	२	१	९	१२
९	घरैदी	०	०	३०	३०
९	पखेरा टोल	१	०	११	१२
९	मजुवा	०	०	७	७
९	सेनापुक	०	०	३८	३८
९	पोखरी डाँडा	०	०	४	४
		६	४८	१८२	२३६
		२३३	४४४	६५५	१३३२

अनुसूची ३ : अन्य कार्यालयहरूमा उपलब्ध सुविधा

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	वडा नं.	गाउँको नाम	कार्यालयको प्रकार
				आफूने कार्यालय भवन
				खातेपानीको सुविधा
				खातेपानी सुविधा चालु अवस्थामा
				पानीको पर्याप्तता
				हात धुन स्थान
				सौचालयछ
				पानीको सुविधा
				लौहिङ्क र अपाङ्ग मैत्री
				फोहरमैला व्यवस्थापन

अनुसूची ४ : उपस्वास्थ्य चौकीको स्वास्थ्य सम्बन्धी विवरण

बालबालिकाको स्वास्थ्य तथ्यांक	
११ महिना भित्रका कम तौल भएका नयां बालबालिकाको संख्या	०
११ महिना भित्रका कम तौल भएका दोहोरिएका बालबालिकाको संख्या	०
११ महिना भित्रका सामान्य तौल भएका नयां बालबालिकाको संख्या	७४
११ महिना भित्रका सामान्य तौल भएका नयां बालबालिकाको संख्या	४२२
१२ देखि २३ महिना सम्मका सामान्य तौल भएका दोहोरिएका बालबालिकाको संख्या	२४
२४ देखि ३५ महिना सम्मका सामान्य तौल भएका नयां बालबालिकाको संख्या	०
२४ देखि ३५ महिना सम्मका सामान्य तौल भएका नयां बालबालिकाको संख्या	२७
२४ देखि ३५ महिना सम्मका कम तौल भएका नयां दोहोरिएका बालबालिकाको संख्या	०
२४ देखि ३५ महिना सम्मका कम तौल भएका नयां दोहोरिएका बालबालिकाको संख्या	७
३६ देखि ४० महिना सम्मका कम तौल भएका नयां बालबालिकाको संख्या	०
३६ देखि ४० महिना सम्मका सामान्य तौल भएका नयां बालबालिकाको संख्या	१४
३६ देखि ४० महिना सम्मका कम तौल भएका नयां दोहोरिएका बालबालिकाको संख्या	०
३६ देखि ४० महिना सम्मका सामान्य तौल भएका नयां दोहोरिएका बालबालिकाको संख्या	५
जम्मा कम तौल भएका नयां बालबालिका संख्या	०
सामान्य तौल भएका जम्मा जम्मा नयां बालबालिका	१५०
कम तौल भएका जम्मा दोहोरिएका बालबालिका	०
सामान्य तौल भएका जम्मा जम्मा दोहोरिएका बालबालिका	४५८

भाडापखाला व्यवस्थापन	
उपचार गरिएका ५ बर्ष मुलिका बच्चा	१९६
जलवियोजन नभई, उप-स्वास्थ्य चौकीबाट उपचार गरिएका बच्चाहरूको संख्या	६५
मध्यम जलवियोजन भई उप-स्वास्थ्य चौकीबाट उपचार गरिएका बच्चाहरूको संख्या	०
गम्भिर जलवियोजन भई उप-स्वास्थ्य चौकीबाट उपचार गरिएका बच्चाहरूको संख्या	०
मध्यम जलवियोजन भई ग्रा.स्वा.का.कर्ता वा (स्वयंसेविका) हस्ताट उपचार पाएकाहरूको संख्या	०
गम्भिर जलवियोजन भई ग्रा.स्वा.का.कर्ता वा (स्वयंसेविका) हस्ताट उपचार पाएकाहरूको संख्या	०
ग्रा.स्वा.का.कर्ता वा (स्वयंसेविका) मा आएका भाडापखालाको विरामी बच्चाहरूको संख्या	८६
ग्रा.स्वा.का.कर्ता वा (स्वयंसेविका) हस्ताट उपचार पाएकाहरूको संख्या	८८
ग्रा.स्वा.का.कर्ता वा (स्वयंसेविका) हस्ताट सिफारीस गरिएका बच्चा तरहको संख्या	०
ग्रा.स्वा.का.कर्ता वा (स्वयंसेविका) मा मृत्यु भएकाको संख्या	०
जलवियोजन नभई मातृ शिशु कार्यकर्ताहरू वाट हस्ताट उपचार पाएकाहरूको संख्या	४५
मध्यम जलवियोजन भई मातृ शिशु कार्यकर्ताहरू वाट हस्ताट उपचार पाएकाहरूको संख्या	०
गम्भिर जलवियोजन भई मातृ शिशु कार्यकर्ताहरू वाट हस्ताट उपचार पाएकाहरूको संख्या	०
मातृ शिशु कार्यकर्ता मा आएका भाडापखालाको विरामी बच्चाहरूको संख्या	४५
मातृ शिशु कार्यकर्ताबाट उपचार गरिएका बच्चाहरूको संख्या	४५
मातृ शिशु कार्यकर्ताबाट सिफारीस गरिएका बच्चाहरूको संख्या	०
मातृ शिशु कार्यकर्ताबाट उपचार गर्दा मृत्यु भएका बच्चाहरूको संख्या	०
जलवियोजन नभई उप-स्वास्थ्य चौकीबाट उपचार पाएकाहरूको संख्या	६५
जलवियोजन नभई उप-स्वास्थ्य चौकीबाट हस्ताट उपचार पाएकाहरूको संख्या	६५
मध्यम जलवियोजन नभई उप-स्वास्थ्य चौकीबाट उपचार पाएकाहरूको संख्या	६५
गम्भिर जलवियोजन नभई उप-स्वास्थ्य चौकीबाट उपचार पाएकाहरूको संख्या	६५
उप-स्वास्थ्य चौकीमा आएका भाडापखालाका विरामी बच्चाहरूको संख्या	६५
उप-स्वास्थ्य चौकीबाट उपचार गरिएका भाडापखालाका विरामी बच्चाहरूको संख्या	६५
उप-स्वास्थ्य चौकीबाट उपचार नभई सिफारीस तथा मृत्यु भएका भाडापखालाका विरामी बच्चाहरूको संख्या	०

पोषण तथा भिटामिनको कमी			
रोगको किसिम	महिला	पुरुष	
कुपोषण	०	०	
भिटामिन तथा अन्य खनिजको तत्वको कमी	६४	३८	
जम्मा	६४	३८	

अनुसुची ५ पूर्ण सरसफाईका सूचकहरूको स्थिति

वार्ड नं.	टोलको नाम	घरधुरी	शौचालय संख्या			सुधारिएको चुलो	भाडा सुकाउने चाड	फोहोर फाल्ने खाडल	भाडा मार्हने स्थान	पानी शुद्धिकरण गर्ने	हात धुने ठाउँ	करेसावारी व्यवस्थापन	खेर गएको पानी प्रयोग	खानेकुरा व्यवस्थापन
			स्थायी	खाल्टे	जम्मा									
१	जिमिरे	५	४	२	६		६	६	६					
१	पड्काड माथिल्लो	५७												
१	पड्काड तल्लो	४०												
१	राम्चे	५६	५०	६	५६	१५	५०	५०	५६		५६			
१	देवीस्थान	४०	३०	१०	४०	२०	३०	१०	४०		३०	३०		
		१९८	८४	१८	१०२	३५	८६	६६	१०२		८६	३०		
२	थुम टोल	२८	२८		२८		२८		२८	५	२८	१५	१५	२८
२	दारेगौडा	७	७		७	७		२	७	१	७	१	१	७
२	कल्लेरी	६६	३५	२१	५६	५०	५६		५६	३०	५६	५	५	५०
		१०१	७०	२१	९१	५७	८४	२	९१	३६	९१	२१	२१	८५
३	चन्देन	७	७		७		७		७		७			७
३	पेलाकोट	७	७		७		७		७		७	२	२	७
३	मानथुम्का	२	२		२		२		२		२			२
३	लाकुरी	४	४		४		४		४		४	४	४	४
३	काप्रे	८	८		८		८		८		८			८
३	चिलाउनी डाडा	१३	३		३				१३		१३			५
३	काफल ठूटा	२३	१८	५	२३		२३		२३		२३			२३
३	तोलातुड	५५	४५	१०	५५		३५		५०		५५	२०	२०	५५
३	रानथर	१२	१०	२	१२		१०		१२		१२			१२
३	सौरभञ्ज्याड	१३	१३		१३		१३		१३		१३	५		
		१४४	११७	१७	१३४	०	१०९	०	१३९	०	१४४	३१	२६	१२३
४	तल्लो कपुर्दी	१७	१५	२	१७		१७		१७		१७	१७	१०	१०
४	माथिल्लो कपुर्दी	४४	३५	९	४४		१५		४४		४४	३०	१०	४०
४	चन्देन बि.क. टोल	४	२	२	४		१				४			
४	पाडेजार	१६												
		८१	५२	१३	६५	०	३३	०	६१	०	६५	४७	२०	५०

वार्ड नं.	टोलको नाम	घरधुरी	शौचालय संख्या			सुधारिएको चुलो	भाडा सुकाउने चाड	फोहोर फाल्ने खाडल	भाडा माझ्हने स्थान	पानी शुद्धिकरण गर्ने	हात धुने ठाउँ	करेसावारी व्यवस्थापन	खेर गएको पानी प्रयोग	खानेकुरा व्यवस्थापन
			स्थायी	खाल्टे	जम्मा									
५	खानी डाढा	३१	२७	४	३१		१०		३१	३१	३१			३१
५	शीतल दुङ्गा	११	७	४	११	१	३		११	११	११			११
५	चौपारी ढकालटोल	१६	१६		१६		५		१६	१६	१६			१६
५	खानी डाढा बि.क टोल	१५	१३	२	१५		२		१५	१५				१५
५	सीखे टोल	३७	१०	२७	३७		१०		३७	३७	१०	१०	३७	
५	कटौंजे	२५	१४	११	२५	१	१०		२५		२५			२५
५	पाखापानी टोल	१७	७	१०	१७		१७		१७		१७			१७
५	ढलीचौर	६	३	३	६		२		६		६			६
५	कुइरेखर्क	११	६	५	११		११		११		११			११
		१६९	१०३	६६	१६९	२	७०	०	१६९	७३	१५४	१०	१०	१६९
६	उदयचौर तल्लो टोल	२७	२०	७	२७	७	२७	२७	२७		२७	२०	२०	
६	उदयचौर बीच टोल	३६	३०	६	३६	१०	३०	१०	३६	३०	३०			
६	चापापानी टोल	८	६	२	८	४	८	६	४		८			
६	आरन टोल	३६	३०	६	३६	८	३६	१५	३०		१५			
६	भलायो थुम्का	८	६	२	८	४	२	६	८		६			
		११५	९२	२३	११५	३३	१०३	६४	१०५	३०	८६	२०	२०	०
७	चोक वोहोडाढा	८	५	३	८		३	२	८		८			८
७	विहीडाढा कोलमुनी	१७	१२	१	१३		१३		१५		१७			१७
७	छहरे कुसुन्डे	१४	५	९	१४		२		१४		१४			१४
७	चोक अल्केदुङ्गा	२१	१८	३	२१		१८		२१		२१			२१
७	चोक	१०	७०	२०	१०	५	७०		१०		१०	२०	२०	१०
		१५०	११०	३६	१४६	५	१०६	२	१४८	०	१५०	२०	२०	१५०
८	जामुनडाढा	३	२		२		२		२		२			२
८	पातीसौरा	८	८		८		८		८		८			८
८	भुअना	५	५		५		५		५		५			५
८	सिरौंसा	४०	४०		४०		४०		४०	५	४०			४०
८	नेवाखर्क भञ्ज्याड	१५	१५		१५		१५		१५		१५			१५
८	मनहरीखर्क	२५	२०	५	२५		१५		२५	२५	२५	५	५	२५

वार्ड नं.	टोलको नाम	घरधुरी	शौचालय संख्या			सुधारिएको चुलो	भाडा सुकाउने चाड	फोहोर फाल्ने खाडल	भाडा माझ्हने स्थान	पानी शुद्धिकरण गर्ने	हात धुने ठाउँ	करेसावारी व्यवस्थापन	खेर गएको पानी प्रयोग	खानेकुरा व्यवस्थापन
			स्थायी	खाल्टे	जम्मा									
८	माथिल्लो बर्दलाम	१७	१४	३	१७		५		१७	३	१७	३	३	१७
८	बर्दलाम तल्लो	२५	२५		२५		२०		२५		२५	३	३	२५
		१३८	१२९	८	१३७	०	१०४	०	१३७	३३	१३७	१६	११	१३७
९	कमेरे	५	५		५		५		५		५	१	१	५
९	सेन्युम्का	२५	२०	५	२५		२०		२५		२५	२०	२०	२५
९	मुलिवास मगरटोल टोल	१९	७	१२	१९	२	१५		१९		१९			१९
९	मुलिवास पाण्डेटोल	१८	१७	१	१८		१		१२		१८			१८
९	मुलिवास वेशी	१३	१२	१	१३		५		१०		१३			१३
९	आरुखर्क	६	६		६				६		६			६
९	लहिङाडा	७	७		७		७		७		७			७
९	पुलको मुख	१५	१३	२	१५				१५		१५			१५
९	बेलटारी	२५	२५		२५		२०	१५	२५		२५	५	५	२५
९	टारी	१२	१२		१२		५	५	१२		१२	५	५	१२
९	धरौदी	३०	३०		३०	२	५		३०		३०	१५	१५	३०
९	पखेरा टोल	१२	१२		१२		१०		१२	६	१२	१०	१०	१२
९	मजुवा	७	७		७		२	२	७		७			७
९	सेनापुक	३८	३८		३८	४	५		३८	५	३८	१५	१५	३८
९	पोखरी डाडा	४	४		४	२	४		४		४	३		
		२३६	२१५	२१	२३६	१०	१०४	२२	२२७	११	२३६	७४	७१	२३२
		१३२२	१७२	२२३	११९५	१४२	७९९	१५६	११७९	१८३	११४९	२६९	१९९	१४६
		१००.०	७३.०	१६.७	८९.७	१०.७	६०.०	११.७	८८.५	१३.७	८६.३	२०.२	१४.९	७१.०

अनुसूची ६ क : पानीको स्रोत सम्बन्धि विवरण

क्र.स	श्रोतको नाम	श्रोतको कोड नं.नम्बर	बडा नं.	श्रोतको क्षमता /LPS	मापन गरेको मिति
१	दोभिल्ला	39004101S01	१	१.४	२/२४/२०७२
२	वेसारको फेद	39004101S02	१	०.०५	२/२६/२०७२
३	भन्याडथुम तल्लो	39004101S03	१	०.०२	
४	भन्याडथुम माथिल्लो	39004101S04	१	०.२१७	
५	ढयाली मूल	39004101S05	१	०.२४	२/२४/२०७२
६	कडखोरिया	39004101S06	१	०.०४	२/२४/२०७२
७	कडखोरिया छहरा	39004101S07	१	०.०४	२/२४/२०७२
८	झयाङ्गसिर	39004102S01	२	०.४	२/२४/२०७२
९	विचको झयाङ्गसिर	39004102S02	२	०.०४	२/२३/२०७२
१०	माथिल्लो झयाङ्गसिर	39004102S03	२	०.०४	२/२४/२०७२
११	झाँकी नरासह डाँडा	39004102S04	२	०.१५	२/२३/२०७२
१२	मुहानखोला धारापानी	39004103S01	३	०.०५५	२/२३/२०७२
१३	माटेपानी	39004103S02	३	०.००७	२/२३/२०७२
१४	वैराको फेद क	39004103S03	३	०.०१५	२/२४/२०७२
१५	वैराको फेद ख	39004103S04	३	०.०५	२/२३/२०७२
१६	राजुको फेद	39004103S05	३	०.०३	२/२३/२०७२
१७	खालीखोला क	39004103S06	३	०.१६७	२/२३/२०७२
१८	खालीखोला ख	39004103S07	३	०.०१५	२/२३/२०७२
१९	धारापानी	39004103S08	३	०.१५	२/२३/२०७२
२०	धारापानी	39004104S01	४	०.१३२	२/२३/२०७२
२१	कान्ना	39004104S02	४	०.०३८	२/२३/२०७२
२२	धारापानी माथिल्लो	39004104S03	४	०.०८७	२/२३/२०७२
२३	कचिको पैंधेरा	39004104S04	४	०.०३१२	२/२३/२०७२
२४	खान्तुल्का कुवा	39004105S01	५	०.००३	२/२२/२०७२
२५	लमादी कुवा	39004105S02	५	०.११	२/२२/२०७२
२६	कटौदीको पीपली	39004105S03	५	०.१२	२/२३/२०७२
२७	फुमेखानी	39004105S04	५	०.८३	२/२३/२०७२
२८	मौरीघार	39004105S05	५	०.०८१	२/२६/२०७२
२९	रत्यौली खोला	39004105S06	५	०.०२	२/२४/२०७२
३०	धारादी	39004105S07	५	०.००३	२/२४/२०७२
३१	सोती पैंधेरा	39004106S01	६	०.०३५	२/२२/२०७२
३२	बढहरे मुल	39004106S02	६	०.०२	२/२२/२०७२
३३	पल्लो मुल	39004106S03	६	०.०९	२/२२/२०७२
३४	चिढी	39004106S04	६	०.१४७	२/२२/२०७२
३५	खीरा	39004106S05	६	०.००६	२/२२/२०७२
३६	पैंधेरो	39004107S01	७	०.०१६	२/२४/२०७२
३७	स्यानो छहरे	39004107S02	७	०.०५६	२/२४/२०७२
३८	छहरेको पैंधेरो	39004107S03	७	०.०५३	२/२४/२०७२
३९	तीर्तीरि	39004107S04	७	०.२५	२/२४/२०७२
४०	समि गैरा	39004107S05	७	०.७५	२/२६/२०७२
४१	खम्पालेको पैंधेरो	39004107S06	७	०.०५३	२/२४/२०७२
४२	गोभाने	39004108S01	८	०.०६	२/२२/२०७२
४३	झैँडाँडा	39004108S02	८	०.०७४	२/२२/२०७२
४४	बाक्ता बन्याक	39004108S03	८	०.०९	२/२२/२०७२

क्र.सं	श्रोतको नाम	श्रोतको कोड नं.नम्बर	बडा नं.	श्रोतको क्षमता/LPS	मापन गरेको मिति
४५	रीप	39004108S04	८	०.०५८८	२/२२/२०७२
४६	जुकेपानी	39004108S05	८	१.०१	२/२२/२०७२
४७	जुकेपानी वीचको	39004108S06	८	०.२	२/२२/२०७२
४८	जुकेपानी, राजुको फेद	39004108S07	८	०.०६७	२/२२/२०७२
४९	कमेरे पानी	39004108S08	८	०.१६	२/२३/२०७२
५०	कमेरो चौतारा पानी	39004108S09	८	०.००८	२/२३/२०७२
५१	जुकेपानी भीरको पानी	39004108S10	८	०.०५२	२/२३/२०७२
५२	जुकेपानी खनिउको फेद	39004108S11	८	०.०४८	२/२३/२०७२
५३	ठूलो पैधरो	39004109S01	९	०.४६	२/२३/२०७२
५४	धरौदीको मूल	39004109S02	९	०.२५	२/२४/२०७२
५५	गाँड खोला	39004109S03	९	०.१५७	२/२३/२०७२
५६	आरुखर्कको परिउरको फेद	39004109S04	९	१	२/२३/२०७२
५७	पुरानो पैधरो	39004109S05	९	०.२८	२/२३/२०७२
५८	घयाडिसड गैरा	39004109S06	९	०.०५	२/२३/२०७२
५९	लहीडाँडाको कुवा	39004109S07	९	०.०२	२/२४/२०७२
६०	दाउनेको पानी	39004109S08	९	०.१५	२/२४/२०७२
६१	भलाउडदी	39004109S09	९	०.०३३	२/२४/२०७२
६२	धराडधी ढाव	39004109S10	९	०.१२	२/२४/२०७२
६३	खानीखोला	39004109S11	९	०.३५	२/२४/२०७२
६४	ढावपानी	39004109S12	९	०.२५	२/२४/२०७२
६५	दुम्का	39004109S13	९	०.१६	२/२४/२०७२
६६	चिसापानी	39004109S14	९		
६७	खखाडखोला मूल	39004109S15	९		
६८	भरत्याडदी तल्लो	39004109S16	९		
६९	कमेरे चौतारा मूल	39004109S17	९		
७०	गहते मूल	39004109S18	९	०.५	
७१	भरत्याडदी पुरानो पैधरो	39004109S19	९		

अनुसूची ७: खानेपानी प्रयोगको विवरण अवस्था

क्र. सं.	वस्तीको नाम	बडा नं.	जम्मा घरबुटी	वर्तमान प्रयोग (प्राचीनक रोत)				पर्याको गुणात्मक			उपलब्ध परिमाण			एकपटक पर्याय व्याउन लाग्ने समय					
				आरा	मुङ्गा	बाटी	झोल्हा	राजो	जीलत	नरसो	ब्लैंड राजो	प्लास्टि	ठिक्की	बाषु	असाव	<१५ मि	१६ देखि ३० मि	३१ देखि ४५ मि	> ४५मिनेट
१	जिमिरे	१	६		८				८				८			८			
२	पड्कान माथिल्लो	१	५७	५७					५७				५७			५७			
३	पड्कान तल्लो	१	४०	४०					४०				४०			४०			
४	रामचे	१	५६	५६							५६		५६			५६			
५	देविस्थान	१	४०	४०					४०			४०				४०			
		१	१९९	१९३	६				१४३		५६	४०	१५९			१९९			
६	थुम टोल	२	२८	२८					२८			२८				२८			
७	दारेगाँडा	२	७	७					७							७	७		
८	कल्लेरी	२	६६	६६				६६					६६			६६			
		२	१०१	१०१				६६	३५			२८	६६		७	१०१			
९	चन्देन	३	७	७					७							७	७		
१०	पेलाकोट	३	७	७					७							७	७		
११	मानथुम्का	३	२	२					२			२				२			
१२	लालकुरी	३	४	४					४							४	४		
१३	काश्चे	३	८	८					८							८	८		
१४	चिलाउनी डाढा	३	१३	१३					१३				१३			१३			
१५	काफलटूटा	३	२३	२३					२३							२३	२३		
१६	तोलानुन	३	५५	५५					५५							५५	५५		
१७	रानथर	३	१२	१२					१२				१२			१२			
१८	सौरभञ्ज्याड	३	१३	१३				१३					१३			१३			
			१४४	१४४				१३	१३१			२	३८		१०४	८९	५५		
१९	तल्लो कुर्दी	४	१७	१७					१७			१७				१७			
२०	माथिल्लो कुर्दी	४	४४	४४					४४				४४			४४			
२१	चन्देन बी.क टोल	४	४	४					४			४				४			
२२	पाडेजार	४	१६	१६					१६			१६				१६			
		८१	७७	४				६०	२१		१६	६५			७७	४			
१	खानीडाढा	५	३१	३१					३१							३१	३१		
१	झीतल दुङ्गा	५	११	११					११				११			११	११		
१	चौपारी, ढकालटोल	५	१६	१६					१६			१६				१६			
१	खानीडाढा बी.क टोल	५	१५	१५					१५				१५			१५	१५		
१	सीखे टोल	५	३७	३७					३७			३७				३७			
१	कटौते	५	२५	२५					२५			२५				२५			
१	पाख्यापानी टोल	५	१७	१७					१७			१७				१७			
१	ढलीचौर	५	६	६								६				६			
१	कुइरेखरक	५	११	११					११							११	११		
			१६९	१५२	१७				५३	११०	६		११२	४६	११	१५२	६	११	
१	उदयचौर तल्लो टोल	६	२७	२७					२७				२७			२७			
१	उदयचौर बीच टोल	६	३६	३६					३६				३६			३६			
१	चापपानी टोल	६	८	८					८				८			८			
१	आरन टोल	६	३५	३५					३५				३५			३५			
१	भलायो थुम्का	६	८	८					८				८			८			
			११४	११४					११४				७९	३५		११४			
१	चोक वोहोडाढा	७	८	८					८							८	८		
१	विहीडाढा कोलमुनी	७	१७	१७					१७				१७			१७			
१	छुल्हे कसन्ठे	७	१४	१४					१४				१४			१४			
१	चोक अल्केदङ्गा	७	२१	२१					२१				२१			२१			
१	चोक	७	१०	१०					१०							१०	१०		
			१५०	१२८	२२				४३	१०७			२१	३१	९८	१५०			
१	जामुन डाढा	८	३	३					३							३			

क्र. सं.	वस्तीको नाम	बडा नं.	जम्मा घरमुरी	वर्तमान प्रयोग (प्राचमीक भोत)				पालीको गुणस्तर				उपलब्ध परिमाण				एकपटक पाली व्याउन लाग्ने समय						
				घारा	घृष्णु	झोली	झुँझारा	रासा	झीलत	हरसो	झै	घारसो	घारसो	घारसो	झै	झुँझु	झाल	<१५ मि	१६ देखि ३० मि	३१ देखि ४५ मि	> ४५मिनेट	
१	पातीसाँखा	८	८	८					८						८			८		८	८	
१	भुआने	८	५		५					५					५				५			
१	सिरौमा	८	४०	४०				४०							४०			४०				
१	नेवाखर्क भञ्ज्याड	८	१५	१०	५			१५							५	१०		५	१०			
१	मनहरीखर्क	८	२५	२५					२५							२५		२५		२५		
१	माथिल्लो बर्दलाम	८	१७		१७				१७						१७				१७			
१	बर्दलाम तल्लो	८	२५	२५					२५						२५		२५					
			१३८	१११	२७			५५	७८	५					७०	४०	२८	७८	३५	३५		
१	कमेरे	९	५		५					५					५				५			
१	सेन्युका	९	२५	२५					२५			२५					२५					
१	मुलिबास मगर टोल	९	१९	१९					१९			१९					१९					
१	मुलिबास पाण्डे टोल	९	१८	१८					१८			१८					१८					
१	मुलिबास बेशी	९	१३		१३				१३							१३		१३		१३		
१	आसुखर्क	९	६		६				६			६				६			६			
१	लही डाढा	९	७		७				७			७				७			७			
१	पुलको मुख	९	१५	१५					१५						१५			१५				
१	बेलटारी	९	२५	२५					२५			२५				२५				२५		
१	टारी	९	१२	१२					१२			१२				१२			१२			
१	धरोँदी	९	३०	३०					३०			३०				३०			३०			
१	पर्खोरा टोल	९	१२		१२					१२					१२			१२				
१	मज्वा	९	७		७				७						७		७		७			
१	सेनापुक	९	३८	३८					३८			३८				३८			३८			
१	पोखरी डाढा	९	४		४				४			४				४			४			
१			२३६	१८२	५०	४			२०२	२२	१२	१८०	२०	२३	१३	१९२	४४					
			१३३२	१२०२	१२६	४		१३४	८५९	२६५	७४	२६६	६३०	१७५	२६१	१००२	२९४	३६				
			१००.०	९०.२	९.५	०.३	०.०	१०.१	६४.५	१९.९	५.६	२०.०	४७.३	१३.१	१९.६	७५.२	२२.१	२.७	०.०			

अनुसूची द : सुविधा स्तर वर्गीकरण तथा कठीनता अंक

क्र.सं .	बडा नं.	वस्तीको नाम	जम्मा घरधुरी	प्रथम सुविधास्तर		दोस्रो सुविधास्तर		तेस्रो सुविधास्तर		चौथो सुविधास्तर		कठीनता अंक
				घरधुरी	%	घरधुरी	%	घरधुरी	%	घरधुरी	%	
१	१	जिमिरे	६	०	०.०	६	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	१	पडकान माथिल्लो	५७	०	०.०	५७	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	१	पडकान तल्लो	४०	०	०.०	४०	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	१	राम्चे	५६	०	०.०	०	०.०	०	०.०	५६	१००.०	३००
१	१	देविस्थान	४०	०	०.०	४०	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	२	थुम टोल	२८	०	०.०	२८	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	२	दारेगौडा	७	०	०.०	०	०.०	०	०.०	७	१००.०	३००
१	२	कल्लेरी	६६	०	०.०	६६	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	३	चन्देन	७	०	०.०	०	०.०	०	०.०	७	१००.०	३००
१	३	पेलाकोट	७	०	०.०	०	०.०	०	०.०	७	१००.०	३००
१	३	मानथुम्का	२	०	०.०	२	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	३	लाकुरी	४	०	०.०	०	०.०	०	०.०	४	१००.०	३००
१	३	काम्रे	८	०	०.०	०	०.०	०	०.०	८	१००.०	३००
१	३	चिलाउनी डाढा	१३	०	०.०	१३	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	३	काफलठूटा	२३	०	०.०	०	०.०	०	०.०	२३	१००.०	३००
१	३	तोलातुन	५५	०	०.०	०	०.०	०	०.०	५५	१००.०	३००
१	३	रानथर	१२	०	०.०	१२	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	३	सौरभञ्ज्याड	१३	०	०.०	१३	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	४	तल्लो कपुर्दी	१७	०	०.०	०	०.०	१७	१००.०	०	०.०	२००
१	४	माथिल्लो कपुर्दी	४४	०	०.०	४४	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	४	चन्देन बी.क टोल	४	०	०.०	०	०.०	४	१००.०	०	०.०	२००
१	४	पाडेजार	१६	०	०.०	१६	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	५	खानीडाढा	३१	०	०.०	०	०.०	३१	१००.०	०	०.०	२००
१	५	शीतल ढुङ्गा	११	०	०.०	११	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	५	चौपारी, ढकालटोल	१६	०	०.०	०	०.०	१६	१००.०	०	०.०	२००
१	५	खानीडाढा बी.क टोल	१५	०	०.०	०	०.०	१५	१००.०	०	०.०	२००
१	५	सीख्खे टोल	३७	०	०.०	०	०.०	३७	१००.०	०	०.०	२००
१	५	कटौंजे	२५	०	०.०	०	०.०	२५	१००.०	०	०.०	२००
१	५	पाखापानी टोल	१७	०	०.०	०	०.०	१७	१००.०	०	०.०	२००
१	५	ढलीचौर	६	०	०.०	०	०.०	०	०.०	६	१००.०	३००
१	५	कुइरेखरक	११	०	०.०	०	०.०	०	०.०	११	१००.०	३००
१	६	उदयचौर तल्लो टोल	२७	०	०.०	२७	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	६	उदयचौर बीच टोल	३६	०	०.०	१९	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	६	चापपानी टोल	८	०	०.०	८	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	६	आरन टोल	३५	०	०.०	०	०.०	३५	१००.०	०	०.०	२००
१	६	भलायो धुम्का	८	०	०.०	८	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००

क्र.सं.	बडा नं.	वस्तीको नाम	जम्मा घरधुरी	प्रथम सुविधास्तर		दोस्रो सुविधास्तर		तेस्रो सुविधास्तर		चौथो सुविधास्तर		कठिनता अंक
				घरधुरी	%	घरधुरी	%	घरधुरी	%	घरधुरी	%	
१	७	चोक बोहोडाडा	८	०	०.०	०	०.०	०	०.०	८	१००.०	३००
१	७	विहीडाडा कोलमुनी	१७	०	०.०	०	०.०	१७	१००.०	०	०.०	२००
१	७	छहरे कुसुन्डे	१४	०	०.०	०	०.०	१४	१००.०	०	०.०	२००
१	७	चोक अल्केदुङ्गा	२१	०	०.०	२१	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	७	चोक	९०	०	०.०	०	०.०	०	०.०	९०	१००.०	३००
१	८	जामुन डाडा	३	०	०.०	०	०.०	०	०.०	३	१००.०	३००
१	८	पातीसोरा	८	०	०.०	८	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	८	भुआने	५	०	०.०	०	०.०	५	१००.०	०	०.०	२००
१	८	सिरौसा	४०	०	०.०	४०	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	८	नेवाखर्क भञ्ज्याड	१५	०	०.०	५	३३.०	१०	६७.०	०	०.०	१६७
१	८	मनहरीखर्क	२५	०	०.०	०	०.०	०	०.०	२५	१००.०	३००
१	८	माथिल्लो बर्दलाम	१७	०	०.०	०	०.०	१७	१००.०	०	०.०	२००
१	८	बर्दलाम तल्लो	२५	०	०.०	०	०.०	२५	१००.०	०	०.०	२००
१	९	कमेरे	५	०	०.०	५	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	९	सेन्युम्का	२५	०	०.०	२५	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	९	मुलिबास मगर टोल	१९	०	०.०	१९	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	९	मुलिबास पाण्डे टोल	१८	०	०.०	१८	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	९	मुलिबास बेशी	१३	०	०.०	०	०.०	०	०.०	१३	१००.०	३००
१	९	आरुखर्क	६	०	०.०	६	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	९	लहीं डाडा	७	०	०.०	७	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१	९	पुलको मुख	१५	०	०.०	१५	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
९		बेलटारी	२५	०	०.०	२५	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
९		टारी	१२	०	०.०	१२	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
९		धर्रौदी	३०	०	०.०	३०	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
९		पखेरा टोल	१२	०	०.०	०	०.०	०	०.०	१२	१००.०	३००
९		मजुवा	७	०	०.०	०	०.०	७	१००.०	०	०.०	२००
९		सेनापुक	३८	०	०.०	३८	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
९		पोखरी डाडा	४	०	०.०	०	०.०	४	१००.०	०	०.०	२००

अनुसंधान खानेपानीको योजनाहरूको संचालन अवस्था

अनुसूची १० : निर्माणाधिन योजनाहरूको विवरण

क्र. सं	योजनाको नाम	योजनाको कोड	योजनाको प्रकार	लाभान्वित घरधुरी	आरम्भ भएको वर्ष	सहयोगी निकाय

अनुसूची ११ क : गा.वि.स. स्तरमा प्रस्तावित पाइप पणालीका खानेपानी योजनाहरु

प्राथमी क्रम	योजनाको नाम	वडा नं.	योजनाको कोड	योजनाको प्रकार	नयां, मर्मत, पुनर्निर्माण	इन्टेक	आर.भि.टी.	धारा	मुख्य पाइपलाइनको लम्बाई (मी.)	वितरण पाइपलाइनको लम्बाई (मी.)	लाभान्वित टोलहरु	लाभान्वित घरघुरी	दलित	जनजाती	अन्य
१	समिगैरा लि. खा.पा.यो.	४,७,८	390041EW01	लिफिटङ्ग		८		३५	४०००	२०००	वडा नं. ७ का सबै	१९२	४६	४६	१००
२	जकेपानी खा.पा.यो.	८,९	390041EW02	ग्रामिटी		४		३०	३०००	१०००	बर्दलाम, बाक्फारी, कमेरे	६२	२	५४	८
३	क्रडखोरिया लि. खा.पा.यो.	१,२	390041EW03	लिफिटङ्ग		३		२०	५०००	७०००	राम्चे, दारेगाँडा	६०	२०	४२	
४	धारापानी लि. खा.पा.यो. छेंडामुनी	३	390041EW04	लिफिटङ्ग		७		३०	४०००	३०००	तोलातुङ्ग	९०	३०	६०	
५	माइकोथान लि. खा.पा.यो.	४	390041EW05	लिफिटङ्ग		३		२०	२०००	१०००	कपुर्दी तल्लो, माथिल्लो	६१	१०	५१	
६	पेलाकोट खा.पा.यो.	९	390041EW06	ग्रामिटी		५		२०	३०००	२०००	तल्लो कपुर्दी, माथिल्लो	६७			६७
७	चिरीपानी खा.पा.यो.	६	390041EW07	ग्रामिटी		६		३०	३०००	२०००	वडा नं. ६ का सबै	१२१	३८		८३
८	जिमिरे खा.पा.यो.	१	390041EW08	ग्रामिटी		२		२	५०००	१०००	जिमिरे	६		२	४
९	धारापानी खा.पा.यो.	३	390041EW09	ग्रामिटी		३		२	२००००	१०००	मानथुम्का, पेलाकोट, लाकुरी	१३	४	७	२
१०	धराडदी खा.पा.यो.	९	390041EW10	ग्रामिटी		२		३	२०००	१०००	पुल्योक	२५		६	१९
११	गोवाने फैंडाडा खा.पा.यो.	८	390041EW11	ग्रामिटी		५		५	५०००	३०००	गोवाने फैंडाडा	३८			३८
१२	मझेडाडा खा.पा.यो.	१	390041EW012	ग्रामिटी							सिरोसा	१३८			
१३	भञ्डयाजथुम	१	390041ES1014	ग्रामिटी		६		५	६०००	५०००	पडकाउ तल्लो र माथिल्लो	९७		१५	८२
१४	गराकर्सा	८	390041EW1015	ग्रामिटी		२		२	१०००	५००	पातिस्वारा	६			६
१५	कपुर्दी धारापानी	४	390041EWS16	ग्रामिटी		५		४	४०००	३०००	माथिल्लो कपुर्दी	४४	१०	३४	
१६	वैसको फेंद खा.पा.यो.	८,३	390041EW016	ग्रामिटी		६		५	६०००	५०००	सिरोसा र स्वरभञ्ज्याड	५७	६	१०	४१
१७	गोवाने खा.पा.यो.	८	390041EWC08	ग्रामिटी		२		२	२०००	१०००	पातिस्वारा	८			८
१८	कोन्दा खा.पा.यो.	८	390041EWC08	ग्रामिटी		२		२	३०००	२०००	तल्लो कपुर्दी	१७		१७	
१९	डासाको कुवा	८	390041EWS08	ग्रामिटी		५		३							
२०	कपुर्दी धारापानी	४	390041S0EW2	ग्रामिटी		६	५	५	३०००	५००	माथिल्लो कपुर्दी	४४	१०	३४	
						८२		२२५				११४६	१७६	३७८	४५८

अनुसूची १२ : प्रस्तावित वातावरणीय संरक्षण तथा प्रकोप खतरा न्यूनीकरणका उपायहरु तथा अन्य योजनाहरु

प्राथमीकता	योजनाको नाम	योजनाको प्रकार	योजनाको कोड	लाभान्वित वडा नं.	लाभान्वित घरघुरी तथा स्थान	सञ्चालन गरिने क्रियाकलापहरू
१	सूनपोखरी डाढा सौचालय निर्माण	संस्थागत सरसफाई	390041EWS04	४	८४	शौचालय निर्माण
२	धुम शिशु कक्षा शौचालय निर्माण	संस्थागत सरसफाई		२	२८	शौचालय निर्माण
३	देउराली शिशु	संस्थागत सरसफाई	390041EWS03	३	५४	शौचालय निर्माण
४	शिशु कक्षा	संस्थागत सरसफाई	390041ES04	४	८४	शौचालय निर्माण
५	केदारनाथ मन्दिर सौचालय निर्माण	संस्थागत सरसफाई	390041EWS07	७	१५४	शौचालय निर्माण
६	कृषि उपज केन्द्र सिरौसा	संस्थागत सरसफाई	390041EWS08	८	१३८	शौचालय निर्माण
७	नवदुर्गा मन्दिर सौचालय निर्माण	संस्थागत सरसफाई	390041EWS06	६	१२१	शौचालय निर्माण
८	कल्लेरी आमा समूह, क्लव भवन सौचालय निर्माण	संस्थागत सरसफाई	390041EWS02	२	६६	शौचालय निर्माण
९	दुर्गा मन्दिर	संस्थागत सरसफाई	390041EWS08	८	३८	शौचालय निर्माण
१०	मिरालो आमा समूह	संस्थागत सरसफाई	390041EWS01	१	४४	शौचालय निर्माण
११	नागरिक सचेतना केन्द्र	संस्थागत सरसफाई	390041EWS01	१	५६	शौचालय निर्माण
१२	एक्लो पोखरी	संस्थागत सरसफाई		५	४८	शौचालय निर्माण
१३	आदर्शसमाज युवा क्लव	संस्थागत सरसफाई	390041EWS06	६	१२१	शौचालय निर्माण
१४	नेटाको चौपारी	संस्थागत सरसफाई	390041EWS07	७	१५४	शौचालय निर्माण
१५		संस्थागत सरसफाई		९	३८	शौचालय निर्माण
१६	काभ्रगैरा खेल मैदान	संस्थागत सरसफाई	390041EWS04	४	८४	शौचालय निर्माण
१७	चण्डी स्थान मन्दिर	संस्थागत सरसफाई	390041EWS04C04	४	८४	शौचालय निर्माण
१८	भयरथान मनहरीखर्क	संस्थागत सरसफाई	390041EWS08C08	८	१३८	शौचालय निर्माण
१९	तिते गैरा सार्वजनिक शौचालय निर्माण	संस्थागत सरसफाई	390041EWS09	९	३८	शौचालय निर्माण
					१५७२	
१	बेसारे,क्वादी, छाप्पाटी फलेदी, भुसुड मुल संरक्षण योजना	मुल संरक्षण	390041EWS01	१	१९४	मुल संरक्षण
२	रोटेपानी, सपौदे, चिंडिमाको, ढावुक मुल संरक्षण	मुल संरक्षण	390041EWS02	२	१०६	मुल संरक्षण
३	काभ्रगैरा, पुरानो पाधेरा, ठूलो पाधेरा, खल्लुक पाधेरा मुल संरक्षण	मुल संरक्षण	390041EWS03	३	१७५	मुल संरक्षण
४	सपौदी,ठूलो पाधेरा, सामि गैरा,लहिडाङा,कमेरेपानी,झाक्रीथान,लोग्नेपानी, दारेको मुल	मुल संरक्षण	390041EWS04	४	८४	मुल संरक्षण
५	फुँसेखानी,मौरीधार,खोली,धरादी,लामादी,वासधारी,गौडेल कुवा,सिर्खे, हुक्दी मुल संरक्षण	मुल संरक्षण	390041EWS05	५	१०६	मुल संरक्षण
६	खिरापानी,बडहरे,पलिवन,विरोटा,छहरेगैरा,देविल्ला, नवगैरा मुल संरक्षण योजना	मुल संरक्षण	390041EWS06	६	१२१	मुल संरक्षण
७	गुनपानी, तल्लापानी, तिरितरे, खापले,छहरे मुल संरक्षण	मुल संरक्षण	390041EWS07	७	१५४	मुल संरक्षण
८	झूलो पाधेरा,काउलेखोला,डासे,बर्दलाम,थुम्किलो मुल संरक्षण	मुल संरक्षण	390041EWS08	८	५६	मुल संरक्षण
९	खानीखोला, गाडाखोला,खडबाड,अर्गाखोला,चौतारा मुल संरक्षण	मुल संरक्षण	390041EWS09	९	१२३	मुल संरक्षण
१	राम्चे पोखरी निर्माण	पुनर भरण पोखरी निर्माण		१	५६	पुनर भरण पोखरी निर्माण

प्राथमीकता	योजनाको नाम	योजनाको प्रकार	योजनाको कोड	लाभान्वित वडा नं.	लाभान्वित घरघुरी तथा संस्था	सञ्चालन गरिने क्रियाकलापहरू
२	थम पोखरी निर्माण	पुनर भरण पोखरी निर्माण		२	२८	पुनर भरण पोखरी निर्माण
३	पेलाकोट टंकी, छेडा पुनरभरण पोखरी निर्माण	पुनर भरण पोखरी निर्माण		३	१४	पुनर भरण पोखरी निर्माण
४	भएरथान,चौतारे डाढा, दानुवाथान, सिरौसा देउराली पुनरभरण पोखरी निर्माण	पुनर भरण पोखरी निर्माण		८	१३८	पुनर भरण पोखरी निर्माण
५	खल्लुक पोखरी,छहरेटोल,गुनपाती पुनरभरण पोखरी निर्माण	पुनर भरण पोखरी निर्माण		७		पुनर भरण पोखरी निर्माण
६		बृक्षारोपण		१	४१४	बृक्षारोपण
७		बृक्षारोपण	390041EWC02	२	१५०	बृक्षारोपण
८	पेलाकोट पोखरी	बृक्षारोपण	390041EWS03	३	१३८	बृक्षारोपण
९	सुनपोखरी	बृक्षारोपण	390041EWS04	४	८४	बृक्षारोपण
१०	कला सामुदायिक वन बृक्षारोपण योजना	बृक्षारोपण	390041EWS06	६	१२१	बृक्षारोपण
११	केदारनाथ मन्दिर बृक्षारोपण योजना	बृक्षारोपण	390041EWS07	७	१५४	बृक्षारोपण
१२	नवपानी	बृक्षारोपण	390041EWS08	८	१३८	बृक्षारोपण
१३	सेलदुङ्गा	बृक्षारोपण	390041EWS09	९	१६२	बृक्षारोपण
१४		बृक्षारोपण	390041EWS09	९	६६	बृक्षारोपण
१५	सुधारिएको चुल्हो निर्माण मिस्त्री तालिम	अभियान विकास		गा.बि.स. स्तर	पुरै गा.बि.स.	तालिम
१६	खाने पानी मरमत सम्भार कार्यकर्ता तालिम	अभियान विकास		गा.बि.स. स्तर	पुरै गा.बि.स.	तालिम
१७	पूर्ण सरसफाई तालिम	अभियान विकास		गा.बि.स. स्तर	पुरै गा.बि.स.	तालिम
१८	जलवायु अनुकूलन परिवर्तन सम्बन्धी तालिम	अभियान विकास		गा.बि.स. स्तर	पुरै गा.बि.स.	तालिम